MILIEUJAARPROGRAMMA MORTSEL 2005

INHOUDSTAFEL

DEEL 1: INLEIDING
§ Algemene Informatie
§ Toelichting bij de werkwijze
§ Toelichting bij inhoud

DEEL 2: ACTIEPLAN
§ **Instrumentarium** **8**
– Inleiding
– Actie I.1: Ambtelijk overlegorgaan en integratie
– Actie I.2: Opstellen van een milieubarometer
– Actie I.3: Opstellen van het gemeentelijk milieubeleidsplan 2005-2009
§ **Vaste stoffen** **12**
Ø **Afvalpreventie** **12**
– Actie V.1: Verkoop compostvaten
– Actie V.2: Compostmeesterwerking
– Actie V.3: Composteren en mulching: sensibilisatie en voorbeeldfunctie
– Actie V.4: Reclamedrukwerk
– Actie V.5: Sensibilisatie (verpakkings)afvalpreventie
– Actie V.6: Kringloopwinkel
– Actie V.7: Scholenwerking
– Actie V.8: Project 'Herbruikbare bekers'
– Actie V.9: Kippenactie
– Actie V.10: Afvalpreventie en afvalrecyclage binnen de eigen diensten
– Actie V.11: Selectieve inzameling eigen bedrijfsafvalstoffen
– Actie V.12: Project 'herbruikbare luiers
– Actie V.13: Ondersteunen wijkcompostering
– Actie V.14: Project 'herbruikbare drankverpakkingen
– Actie V.15: Herbruikbare boodschappentas
– Actie V.16: Provinciaal overlegplatform
Ø **Afvalrecyclage** **22**
– Actie V.17: Opvolgen van het stedelijk afvalstoffenbeleid
– Actie V.18: Illegaal ontwijkgedrag
– Actie V.19: Project 'Vermindering groenafval'
– Actie V.20: Fost Plus project
– Actie V.21: Bedrijfsafval
Ø **Bestrijdingsmiddelen** **27**
– Actie V.22: Gebruiksbeperking bestrijdingsmiddelen
– Actie V.23: Biomarkten
– Actie V.24: Dag van het Park
Ø **Secundaire grondstoffen** **30**
– Actie V.25: Gebruik compost door eigen diensten
– Actie V.26: Breekpuin
Ø **Milieuverantwoord productgebruik** **31**
– Actie V.27: FSC-hout
– Actie V.28: Kantoorartikelen
– Actie V.29: Verven en vernissen
§ **Water** **33**
– Actie W.1: Duurzaam lokaal waterplan
– Actie W.2: Herziening TRP
– Actie W.3: Subsidiereglementen
– Actie W.4: Duurzaam watergebruik bij de stedelijke gebouwen
– Actie W.5: Vergunningenbeleid

§ **Mobiliteit** **37**
– Actie M.1: Toetsing mobiliteitsbeleid/milieubeleid
– Actie M.2: Sensibilisatie
– Actie M.3: Eigen diensten
§ **Bodem en grondwater** **40**
– Actie B.1: Eigen diensten
§ **Hinder** **41**
– Actie H.1: Klachtenregistratie
– Actie H.2: Geluid
– Actie H.3: Licht en geur
– Actie H.4: Bodem
§ **Natuurlijke entiteiten** **43**
– Actie N.1: Uitvoeren van het GNOP-actieprogramma
– Actie N.2: Sensibilisatie
§ **Interne milieuzorg** **48**
– Actie IM.1: Intern milieuzorgsysteem
§ **Energie** **51**
– Actie E.1: Energiezorgsysteem
– Actie E.2: Hernieuwbare energie
– Actie E.3: Sensibilisering
§ **Burgers en doelgroepen** **54**
– Actie BD.1: Communicatiekanalen
– Actie BD 2: Acties per doelgroep
– Actie BD.3: Informatie, Educatie en Motivatie
– Actie BD.4: Integratie
– Actie BD.5: Milieumaand

BIJLAGEN

A Goedkeuring milieujaarprogramma gemeenteraad
B Goedkeuring milieujaarprogramma milieuadviesraad

Instrumentarium

I.1 Intekeningsformulier Samenwerkingsovereenkomst
I.2 Advies van de milieuadviesraad intekening samenwerkingsovereenkomst
I.3 Overzicht uitgevoerde toezichtopdrachten
I.4 Jaarverslag milieuadviesraad
I.5 Financieel verslag milieuadviesraad
I.6 Powerpointvoorstelling tankslagproject
I.7 Overzicht begrotingsposten 2004
I.8 Milieubarometer
I.9 Toetsing milieubeleidsplan
I.10 Gemeenteraadsbesluit verlenging milieubeleidsplan

Vaste stoffen

V.1 Artikels Mortsel Info, het stedelijk informatieblad
V.2 Artikels afvalkrant Igean
V.3 Afvalbrochure 2005 met afvalkalender
V.4 Verslag vergadering compostmeesters
V.5 Begeleidende documenten afname Vlaco-compost
V.6 Kladversie brochure afvalarm winkelen
V.7 Brief brooddozen
V.8 Fuifcharter
V.9 Verslag afvalcijfers 2004
V.10 Brief zwerfvuilactie scholen
V.11 Affiches zwerfvuilactie
V.12 Folder biologische landbouw
V.13 Flyer reductie pesticiden
V.14 Rapportering reductie bestrijdingsmiddelen
V;15 Collegebeslissingen biomarkt
V.16 Sensibilisatiemateriaal biomarkt
V.17 Nota compostgebruik
V.18 Infoblad steenpuin
V.19 Attest FSC-label isolatieproject
V.20 Attest FSC-label wegwijzerpalen
V.21 Infoblad natuurlijke verven

Water

W.1 Besluit CBS goedkeuring doelstellingennota bekken Boven Schijn
W.2 Besluit CBS goedkeuring doelstellingennota bekken Beneden Vliet
W.3 Aanvragen betaling gewestelijke subsidie
W.4 Informatiebrochure subsidies versie 2004
W.5 Artikels Mortsel Info, het stedelijk informatieblad

Mobiliteit

M.1 Brochure Op de Weg
M.2 Boekje Car Free Day
M.3 Artikels Mortsel Info, het stedelijk informatieblad

Hinder

H.1 Artikels Mortsel Info, het stedelijk informatieblad
H.2 Artikels afvalkrant Igean
H.3 Kopie bestuurlijke akte schadege van bodemverontreiniging
H.4 Facturen erkende bodemsaneringsdeskundige en sanering en verwerking van verontreinigde grond

Natuurlijke entiteiten

N.1 Artikels Mortsel Info, stedelijk Infoblad
N.2 Informatiebrochure subsidies water en energie (incl.groendak)
N.3 Beheersvisie 2004 Klein Zwitserland van Natuurpunt
N.4 Visie afdeling natuur PIH
N.5 Brochure Hazelwormleerpad

Interne milieuzorg

IM.1 Voorlopige versie Draaiboek Interne Milieuzorg
IM.2 Collegebeslissing Groen Bestek

Energie

E.1 Energieboekhouding 2004
E.2 Energiejaarrapport
E.3 Energie-audit AMWD
E.4 Energie-audit ABK
E.5 Energie-audit bibliotheek
E.6 Artikels Mortsel info, het stedelijk informatieblad
E.7 Subsidiereglement rationeel energiegebruik
E.8 Informatiebrochure subsidies energie en water versie 2004
E 9 Thermografische foto straat Mortsel

Burgers en doelgroepen

BD.1 Publicatie oktober milieumaand

DEEL 1: INLEIDING

Algemene informatie

Oppervlakte stad:	778 ha 41 a 76 ca		
Aantal inwoners:	24.393 (op 31.12.04)		
Burgemeester:	Ingrid Pira		
Schepen voor leefmilieu:	Paul Van Dyck		
Correspondentieadres:	Liersesteenweg 1 2640 Mortsel		
Milieuambtenaar:	Erik Mertens	tel.: 03/444.18.43	erik.mertens@mortsel.be
Duurzaamheidsambtenaar:	Veerle Peeters	tel.: 03/444.18.41	veerle.peeters@mortsel.be
		fax: 03/444.18.39	

Toelichting bij de werkwijze

Dit milieujaarprogramma (MJP) is opgesteld in uitvoering van art. 2.1.25 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en de samenwerkingsovereenkomst 'milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' tussen het Vlaams gewest en de stad Mortsel. Het milieujaarprogramma geeft aan op welke manier het stadsbestuur in het betrokken werkingsjaar de bepalingen van het stedelijk, provinciaal en gewestelijk milieubeleidsplan zal trachten te realiseren. Het geeft ook aan op welke manier de samenwerkingsovereenkomst 'milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' zal worden uitgevoerd.

Bij elke actie wordt het voorziene begrotingskrediet en de verantwoordelijke(n) vermeld.
Bij de bestaande acties wordt de stand van zaken vermeld.
Een overzicht van de toepasselijke begrotingsposten is als bijlage bij dit milieujaarprogramma gevoegd.

Overeenkomstig art. 2.1.26 van het DABM stelt het college van burgemeester en schepenen het ontwerp-milieujaarprogramma op en legt dit voor aan de gemeenteraad. Het college van burgemeester en schepenen stelt het definitieve milieujaarprogramma vast na goedkeuring door de gemeenteraad.
De milieuadviesraad brengt advies uit over het ontwerp-milieujaarprogramma.

Toelichting bij de inhoud.

Het milieujaarprogramma omvat decretaal:

1. Een verslag van de stand van zaken betreffende de uitvoering van het gewestelijk, provinciaal en stedelijk milieubeleidsplan binnen de stad.
   Dit wordt weergegeven bij de omschrijving van de acties.
2. Een actieplan voor het komende jaar waarin concreet wordt weergegeven op welke manier de doelstellingen van het stedelijk, provinciaal en gewestelijk milieubeleidsplan alsook de bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst 'milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' zullen worden gerealiseerd.
3. Een overzicht van de in de begroting voorziene inkomsten- en uitgavenposten om de realisatie van het milieujaarprogramma mogelijk te maken.

Verder omvat het milieujaarprogramma bovenop de decretaal reeds voorziene inhoud nog een overzicht van het gevoerde handhavingsbeleid inzake de toepassing van de milieuwetgeving.
Het actieplan heeft overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst 'milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' minstens betrekking op volgende onderwerpen:

1. instrumentarium
2. vaste stoffen (afval, milieuverantwoord productgebruik, bestrijdingsmiddelen)
3. water (afvalwater, riolering, oppervlakte- en grondwater)
4. energie
5. mobiliteit

6. natuurlijke entiteiten (groenvoorziening, natuurbehoud en ontwikkeling, landschapszorg)
7. bodem en grondwater
8. hinder (geluid, geur, licht)
9. interne milieuzorg binnen de stedelijke diensten
10. burgers en doelgroepen

DEEL 2: ACTIEPLAN

INSTRUMENTARIUM (niveau 2)

Inleiding

Milieujaarprogramma—milieubeleidsplan
Dit milieujaarprogramma is gebaseerd op het stedelijk milieubeleidsplan 2000-2007. Dit milieubeleidsplan is opgesteld in het kader van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Samenwerkingsovereenkomst 'milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling'
In zitting van 22 maart 2005 heeft de gemeenteraad beslist om de samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen voor volgende clusters:

- Instrumentarium: niveau 2
- Vaste stoffen: niveau 1
- Energie: niveau 2
- Water: niveau 2
- Mobiliteit: niveau 1
- Natuurlijke entiteiten: niveau 1
- Hinder: niveau 1
- Burgers en doelgroepen: niveau 1

De cluster vaste stoffen wordt niet meer op niveau 2 uitgevoerd daar de doelstelling van maximaal 150 kg restafval per inwoner per jaar in 2005 onmogelijk kan worden gerealiseerd (voor 2004 werd er nog 166 kg per inwoner per jaar geproduceerd). In plaats daarvan zal de cluster water in niveau 2 worden uitgevoerd.
Het intekeningsformulier en het advies van de milieuadviesraad zijn als bijlage I.1 en bijlage I.2 bij dit milieujaarprogramma gevoegd.

Milieudienst
Plaats binnen de organisatie
Stadsbestuur
Technische dienst
Afdeling milieu en ruimtelijke ordening
- 1 stedenbouwkundige niveau A
- 1 milieuambtenaar niveau A
- 1 consulent milieu en ruimtelijke ordening niveau B
- 1 duurzaamheidsambtenaar niveau B

De gehele technische dienst valt onder de bevoegdheid van schepen Paul Van Dyck, bevoegd voor ruimtelijke ordening, mobiliteit, milieu en openbare werken.

Taken
De functiebeschrijvingen van de milieuambtenaar, de duurzaamheidsambtenaar en de consulente milieu en ruimtelijke ordening werden samen met het MJP 2002 overgemaakt.
De milieudienst is belast met het opstellen, uitvoeren en evalueren van het gehele milieujaarprogramma (incl. de onderdelen met betrekking tot interne milieuzorg en de milieubarometer) en de andere wettelijke taken op het vlak van afvalstoffenbeheer, bodemsanering, VLAREM, integraal waterbeleid, natuur, …
Voor wat betreft de administratieve taken kan de milieudienst hierbij beroep doen op de gemeenschappelijke administratieve medewerkers van de technische dienst. Verder is er een nauwe samenwerking met de andere ambtenaren van de technische dienst (diensthoofd technische dienst, diensthoofd stedelijke werf, stedenbouwkundige, hoofd techniek gebouwen en open ruimten, groenambtenaar, mobiliteitsambtenaar), de informatiedienst (externe en interne communicatie), de stedelijke werf en de dienst ontwikkelingssamenwerking.

Milieuloket:
De technische dienst heeft een gemeenschappelijk informatieloket. De consulente milieu en ruimtelijke ordening staat hier in voor het behandelen van de vragen van de burger. Zij kan daarbij, indien nodig, beroep doen op de milieu- en duurzaamheidsambtenaar.
De telefoon en het e-mailadres van de milieu- en duurzaamheidsambtenaar worden regelmatig in het gemeentelijk informatieblad, op aanvraagformulieren en bij de afvalkalender vermeld.

De burger kan ook gebruik maken van de meldingskaarten die worden verspreid via het gemeentelijk informatieblad. Er zijn interne dienstafspraken dat de milieuklachten, die eventueel bij andere diensten terecht komen, aan de milieudienst worden doorgegeven.

Toezichthoudende ambtenaar
De milieuambtenaar Erik Mertens is door de gemeenteraad op 9 september 1997 aangesteld als toezichthoudend ambtenaar zoals bedoeld in art.58 van VLAREM I en heeft op 11 december 1997 de eed afgelegd voor de vrederechter van het kanton Berchem. Het overzicht van de uitgevoerde toezichtsopdrachten in 2004 bevindt zich als bijlage I.3 bij dit milieujaarprogramma
Bij het uitvoeren van de toezichtstaken wordt samengewerkt met de officier van de wijkwerking van de politiezone MINOS

Milieuadviesraad
Mortsel beschikt over een zogenaamde 'open' milieuraad waar alle inwoners van Mortsel welkom zijn op alle vergaderingen van de milieuraad. Er kan bijgevolg niet per definitie voldaan worden aan de voorwaarde van art. 5.1.1.5 §6.1 van de samenwerkingsovereenkomst. Hiervoor werd in het kader van het milieujaarprogramma 2002 een afwijking aangevraagd en goedgekeurd.
De twee Mortselse milieu– en natuurverenigingen zijn wel in de milieuraad vertegenwoordigd. Dit is voor deze verenigingen trouwens een voorwaarde om een werkingssubsidie te ontvangen.
In september 2003 werden de afsprakennota tussen stadsbestuur en milieuadviesraad en de aangepaste statuten van de milieuadviesraad door de gemeenteraad goedgekeurd. De nieuwe statuten en de afsprakennota werden bij het milieujaarprogramma 2004 gevoegd. Het huishoudelijk reglement van de milieuadviesraad is in het kader van het milieujaarprogramma 2002 reeds overgemaakt. Het jaarverslag en het financieel verslag 2004 zijn als bijlage I.4 en bijlage I.5 bij dit milieujaarprogramma gevoegd.
De secretaris van de milieuadviesraad ontvangt alle agenda's en verslagen van de gemeenteraden en gemeenteraadscommissies per e-mail.
Voor meer informatie over de werking van de milieuraad verwijzen wij naar www.milieuraadmortsel.be

MMIS (gewestelijk milieu magament informatiesysteem)
Het stadsbestuur zal deelnemen aan de operationele delen van het systeem.
Het inschrijvingsformulier voor MKROS is in het kader van het milieujaarprogramma 2002 reeds overgemaakt.
Er werden in 2004 geen natuurvergunningsaanvragen of meldingen ingediend. Bijgevolg werden geen gegevens in het natuurvergunningenloket NAV ingegeven. De andere onderdelen van het MMIS zijn bij ons weten nog niet operationeel.
De milieuambtenaar en de duurzaamheidsambtenaar beschikken over een eigen internetaansluiting.

MINA-werkers (milieu- en natuurwerkers)
Het stadsbestuur zet geen MINA-werkers in.

Participatie
De milieuraad is een permanent open milieuraad.
De milieuraad is opgenomen in het overkoepelend overleg tussen de verschillende stedelijke adviesraden en maakt deel uit van de regio-milieuraad. De milieuraad heeft een vertegenwoordiger binnen de GECORO, de burenraad van Agfa Gevaert en de overlegcommissie luchthaven Antwerpen.
Zoals blijkt uit het jaarverslag van de milieuadviesraad (hoofdstuk externe communicatie en sensibilisatie-acties), werden in 2004 o.m. volgende initiatieven uitgevoerd:

- Tankslagproject (powerpointvoorstelling als bijlage I.6)
- Tandem-pilootproject 'Straalt je dak' (meer informatie op www.milieuraadmortsel.be en Tandem)
- Organisatie van en aanwezigheid op de twee Mortselse biomarkten (Biocafé + informatiestand)
- Informatiestanden op de dag van het park en de jaarmarkt
- Nestkastenactie

Actie I.1: Ambtelijk overlegorgaan en integratie

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	* De milieuambtenaar en de duurzaamheidsambtenaar nemen afwisselend deel aan de wekelijkse afdelingsvergadering van de technische dienst.. Naast de milieu- en duurzaamheidsambtenaar nemen de bevoegde schepen(en), de stadssecretaris, het diensthoofd technische dienst, het hoofd techniek gebouwen, het hoofd techniek open ruimten, het diensthoofd van de stedelijke werf, de groenambtenaar, de stedenbouwkundige en voor sommige dossiers de mobiliteitsambtenaar deel aan deze vergadering. Op deze vergadering worden de dossiers inzake ruimtelijke ordening, mobiliteit, milieu, openbare werken en het beheer van de gebouwen voor het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad voorbereid en uitgewerkt. Door deze vergadering worden de desbetreffende ambtenaren nauw betrokken bij het opstellen en het uitvoeren van het milieujaarprogramma. * De duurzaamheidsambtenaar is actief lid van de redactieraad van het stedelijk informatieblad Mortsel-Info. De redactieraad vergadert maandelijks en gaat over de inhoud en onderlinge afstemming van de artikelen in het informatieblad. * De milieudienst werkt samen met de medewerkers van het nieuwe woonloket om de verspreiding van informatie over duurzaam (ver)bouwen op een gecoördineerde manier te laten verlopen. Er werd o.m. nauw samengewerkt bij het opstellen van het nieuwe subsidiereglement 'functioneel verbeteren van woningen' dat in de gemeenteraad van december 2003 werd goedgekeurd * De milieudienst werkt samen met het secretariaat in de dossiers rond de aankoop van cateringproducten (zie actie IM.1) en kantoorartikelen (zie actie IM.1) * Er is een werkgroep interne milieuzorg (zie actie IM.1) * De milieuambtenaar is betrokken bij het duurzaam bouwproject Antwerpsestraat 44-46 te Mortsel (zie actie E.1). * De milieuambtenaar volgt mee alle rioleringsdossiers op en is als energiecoördinator mee verantwoordelijk voor de opstelling en uitvoering van het gemeentelijk energiebeleid. * De milieuambtenaar maakt, samen met de verantwoordelijken van de groendienst, deel uit van de stuurgroep 'reductieplan bestrijdingsmiddelen' (zie actie V.24). De milieudienst heeft samen gewerkt met de dienst cultuur rond de aanleg van een educatief natuurleerpad (i.s.m. Natuurpunt) en buurtcontracten (sensibilisatie rond zwerfvuil). De milieudienst werkt samen met de diensten van het park Fort 4 rond de organisatie van de dag van het park.
Beoordeling	Positief

PLANNING	
Geplande handelingen	De in de rapportering vermelde initiatieven worden verder gezet. De werking van de werkgroep interne milieuzorg wordt verder uitgebreid. Hierbij is o.m. bijkomende samenwerking voorzien met de stedelijke werf (gebruik van verf en FSC hout). De milieudienst coördineert samen met de dienst Park Fort 4 De Dag van het park. Voor de aankoop van de cateringproducten en voor de biomarkten zal de ambtenaar voor ontwikkelingssamenwerking betrokken worden.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie I.2: Opstellen van een milieubarometer

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	De duurzaamheidsambtenaar is gestart met de opmaak van de milieubarometer in 2003. In 2004 werd de milieubarometer verder aangevuld. De meer uitgebreide versie van de milieubarometer is als bijlage bij dit MJP gevoegd.
Bijlagen	Milieubarometer

PLANNING	
Geplande handelingen	De milieubarometer zal verder aangevuld en uitgebreid worden. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de handleiding die door het Vlaamse gewest ter beschikking gesteld wordt.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	NVT
Verantwoordelijke	Duurzaamheidsambtenaar

Actie I.3: Opstellen van het gemeentelijk milieubeleidsplan 2005-2009

Rapportering	
Uitgevoerde handelingen	Het Provinciaal Instituut voor Hygiëne (PIH) heeft het gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2004 getoetst aan het gewestelijk milieubeleidsplan MINA 3en het provinciaal milieubeleidsplan 2003-2007. Uit deze toetsing (als bijlage) blijkt dat het gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2004 niet strijdig is met het geldende gewestelijk en provinciaal milieubeleidsplan. Aangezien het gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2004 nog steeds overeenstemt met de huidige beleidslijnen en nog beleidslijnen en acties bevat die nog niet of niet volledig zijn uitgevoerd, heeft de gemeenteraad in zitting van 26 oktober 2004 beslist om het gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2004opnieuw en zonder wijzigingen eenmalig te verlengen tot 31/12/2007 (gemeenteraadsbesluit als bijlage bij dit MJP).
Bijlagen	Bijlage I. : toetsing milieubeleidsplan Bijlage I. : gemeenteraadsbesluit verlenging milieubeleidsplan

VASTE STOFFEN (niveau 1 in 2005, niveau 2 in 2004)

Uitvoering stedelijk milieubeleidsplan 2000-2007

Hoofdstuk afvalpreventie en –inzameling : pagina 62 t.e.m. 65
Hoofdstuk gebruik van duurzame grondstoffen en producten : pagina 71-72
Hoofdstuk duurzaam omgaan met bestrijdingsmiddelen : pagina 74-75

Algemene bijlagen

Bijlage V.1:alle artikels over vaste stoffen verschenen in Mortsel Info, het stedelijk informatieblad
Bijlage V.2:alle artikels gepubliceerd in de afvalkrant van IGEAN
Bijlage V.3: de afvalbrochure 2005 met afvalkalender

De artikels worden per bijlage chronologisch gerangschikt.

Afvalpreventie

Actie V.1: Verkoop compostvaten

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In het jaar 2004 werden 116 compostvaten verkocht. De compostvaten worden op het recyclagepark verkocht. Dit werd bekend gemaakt via het gemeentelijk informatieblad van maart en de afvalkalender 2005. Het compostvat is gratis ter plaatse af te halen of wordt thuis bezorgd tegen een minimale vergoeding van 1,25 euro. Op de jaarmarkt werden ook compostvaten verkocht. Hierbij waren de compostmeesters aanwezig en lagen brochures ter beschikking. De kopers werden aldus vooraf reeds goed ingelicht. Aan de kopers werd een extra service geleverd: na de opruiming van de jaarmarkt werd het compostvat gratis bij de koper thuis afgeleverd. In totaal werden er 7 compostvaten op de jaarmarkt verkocht. Op de twee biomarkten en tijdens de Dag van het park werden een compostvat en wormenbak tentoongesteld. Het subsidiedossier voor aankoop van wormenbakken en compostvaten dat via IGEAN bij OVAM is ingediend, werd in 2004 goed gekeurd. Stad Mortsel heeft bijgevolg 60 vaten en 3 wormenbakken aangekocht.
Beoordeling	In het jaar 2003 werden 131 compostvaten verkocht. Dit wil zeggen dat er in 2004 15 vaten minder verkocht werden. Op vraag van het toenmalige gemeentebestuur van Mortsel, heeft het studiebureau Iris Consulting in september 1997 een verslag uitgebracht van haar woonbehoeften-onderzoek. Dit onderzoek moest een duidelijk inzicht verstrekken in de woonproblematiek en resulteren in een woonbeleidsplan. In het verslag wordt vermeld dat het aantal woningen steeg tussen 1981 en 1991 van 9.960 tot 10.345, wat ongeveer overeenkomt met een toename van 40 woningen per jaar. Dit betekent dat we kunnen veronderstellen dat er in 2004 in totaal 10.865 woningen aanwezig zijn. Uit een grafiek van het onderzoek kan afgelezen worden dat 42 % van de woningen appartementen zijn en 58 % huizen. Niet alle huizen hebben tuinen en sommige appartementen hebben dan weer wel een tuin. We zullen daarom bepalen dat 40 % van de woningen geen tuin hebben. Dit komt dus neer op ongeveer 6.519 woningen met tuin.

	In het uitvoeringsplan huishoudelijke stoffen 2003-2007 is er een taakstelling vooropgesteld dat in 2007 36 % van de bevolking van een GFT-gemeente actief aan preventie van alle organisch afval moet doen door bv. het composteren en het houden van kippen. Onder 'bevolking' zullen wij 'woningen' verstaan omdat de preventieve acties per woning zullen gebeuren. 36 % van 6.519 is 2.347. Bijgevolg moet tegen 2007 ongeveer 2.350 woningen aan organische afvalpreventie doen. In 2001 werd de kippenactie gestart. Voor de jaren 2001, 2002, 2003 en 2004 werden in totaal aan 122 gezinnen kippen bezorgd. Tot op heden zijn er in totaal 2.250 compostvaten verkocht Dit komt neer dat in de stad Mortsel reeds 2.372 gezinnen aan organische afvalpreventie doen. De doelstelling van 36% is behaald. De stad Mortsel doet het dus zeker niet slecht wat betreft organische afvalpreventie. Hierbij dient er ook nog opgemerkt te worden dat enkele gezinnen gebruik maken van composthopen- of bakken.
Commentaar	Er worden reeds compostvaten verkocht sinds 1989 Tot en met 2004 werden er ongeveer 2.250 compostvaten verkocht.
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	8761-124-48 aankoop compostvaten 879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.2: Compostmeesterwerking

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Stand op de jaarmarkt (september) en op de biomarkten (april en oktober) De compostmeesters kunnen steeds door iedereen gecontacteerd worden voor vragen of voor een afspraak vast te leggen. (gepubliceerd in Mortsel Info) 2 dagen (resp. 1 in mei en juli) zijn de compostmeesters op het recyclagepark aanwezig voor eventuele vragen te beantwoorden. Dit werd kenbaar gemaakt via het gemeentelijk infoblad en op het recyclagepark. De duurzaamheidsambtenaar heeft de opleiding tot gediplomeerde compostmeester, georganiseerd door IGEAN, niet kunnen vervolledigen en tracht dit in 2005 te doen. In de afvalkrant van februari 2004 wordt de compostcursus 2004 aangekondigd. In maart werd een vergadering met de compostmeesters gepland. Igean organiseerde in samenwerking mat Vlaco, Cel Thuiscomposteren, in februari een bijscholing voor de compostmeesters. Igean heeft de kandidaat compostmeesters rechtsreeks aangeschreven. Slechts één Mortselaar heeft deze bijscholing gevolgd en is nu actief als gediplomeerde compostmeester.
Beoordeling	In het uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen 2003-2007 wordt als richtinggevende doelstelling bij de uitvoering van het preventiebeleid vooropgezet om per intergemeentelijke samenwerkingsverband 6 actieve compostmeesters per 10.000 inwoners te hebben vanaf 2004. In Morstel zijn er 7 gediplomeerde compostmeesters (waaronder 2 personeelsleden) voor 24.400 inwoners. De duurzaamheidsambtenaar tracht in 2005 de cursus tot gediplomeerde compostmeester af te maken.
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.2: afvalkrant

	Bijlage V.4: Verslag vergadering compostmeesters

PLANNING	
Geplande handelingen	De duurzaamheidsambtenaar zal de opleiding tot gediplomeerde compostmeester, georganiseerd door IGEAN, vervolledigen. In maart wordt een vergadering met de compostmeesters gepland. Er worden naar nieuwe ideeën gezocht: nv invoer verhakseldag. Igean organiseert in samenwerking mat Vlaco, Cel Thuiscomposteren, in maart een congres voor de compostmeesters.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	8761-124-48 aankoop compostvaten 879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.3: Composteren en mulching: sensibilisatie en voorbeeldfunctie

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Wanneer scholen composteren krijgen ze een toelage. Voor het schooljaar 2003-2004 hebben 7 scholen zich ingeschreven. Vier scholen kwamen in aanmerking voor de subsidie Zie actie V.7. Compost wordt via Igean, de intercommunale, ter beschikking gesteld. Dit werd aangekondigd in Mortsel Info en de afvalkrant van IGEAN. Op het recyclagepark staat een demonstratiestand. De compostmeesters kunnen onmogelijk elk weekend op de demonstratieplaats op het recyclagepark aanwezig zijn. Er is beslist om drie dagen tijdens het compostseizoen het composteren te demonstreren, (zie actie V.2) Inwoners die een compostvat aankopen, krijgen bij de aankoop de nodige informatie (brochure OVAM). De compostmeesters stonden samen met de milieudienst, de milieuadviesraad en natuurpunt op 20 september op de jaarmarkt. De inwoners konden aan de stand een compostvat aankopen. Als extra service werden de compostvaten na de jaarmarkt gratis thuis bezorgd. Eveneens werden op de stand brochures over composteren ter beschikking gelegd en konden allerlei compostvragen aan de compostmeesters gesteld worden. De compostmeesters waren, samen met de milieudienst, ook aanwezig op de biomarkten (Actie V.23). Tijdens de jaarmarkt en de biomarkten werden de compostmeesters gebrieft over het eigen gebruik van compost door de stad zodat zij dat ook konden vermelden aan de Mortselaars. Brochures over composteren werd op het recyclagepark aan geïnteresseerden uitgedeeld. Takken en snoeihout kan gratis naar het recyclagepark gebracht worden of kan men laten ophalen met het grof huisvuil tegen een betaling van 4 euro per m². De inzameling en verwerking van groenafval afkomstig van particulieren gebeurt o.a. via het containerpark. Dit materiaal wordt integraal afgevoerd naar de vergunde composteerinstallatie van de intercommunale IGEAN waar het op een milieuhygiënische manier wordt verwerkt tot compost en mulching. Het groenafval afkomstig van gemeentelijke onderhoudswerken en het materiaal dat op afroep bij de bevolking wordt

	ingezameld wordt eveneens afgevoerd naar de composteerinstallatie. Stad Mortsel gebruikt Vlaco-compost (zie actie V.25): bij de heraanleg van voet- en fietspad (berm) Willaard en van de wandelweg Heilig Kruisstraat. Igean organiseerde in samenwerking mat Vlaco, Cel Thuiscomposteren, in februari een bijscholing voor de compostmeesters. Igean heeft de kandidaat compostmeesters rechtsreeks aangeschreven. Slechts één Mortselaar heeft deze bijscholing gevolgd. De deelnemers aan de wedstrijd rond ecologisch tuinieren werden gevraagd worden om hun tuin ten toon te stellen aan de Mortselaars tijdens de milieumaand (zie actie BD.5). Slecht 4 van de 7 deelnemers hebben hiervoor een geschikte tuin. Het volstond dat 2 Mortselaars hun tuin tentoon stelden. Bij onderhoud en nieuwe aanleg van plantsoenen wordt compost, houtschors en verhakkeld hout gebruikt. Dit werd kenbaar gemaakt op de biomarkt van oktober via een affiche. Met de Behaagplantactie (zie actie N.2) werd gratis Vlaco gekeurd compost bedeeld aan de kopers van de behaagplantpakketten. Dat het thuiscomposteren een succes kent, kan men nagaan aan de verkoop van de compostvaten,. (Zie actie V.1) De compostvaten en wormenbakken werden aangeboden op de jaarmarkt en tentoon gesteld op biomarkt en tijdens de Dag van het Park. Kippenactie: zie actie V.9. In de afvalkrant van februari werd een oproep gedaan om deel te nemen aan de compostcursus. In de afvalkrant van juni verscheen er een artikel over het composteren van grasafval en mulchen In Mortsel info van maart en juni verscheen er een artikel over composteren. In Mortsel Info van mei werd meegedeeld waar de Mortselaars aan compost kunnen geraken?
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.2: de afvalkrant Bijlage V.5: begeleidende documenten afname Vlaco-compost

PLANNING	
Geplande handelingen	In 2005 wordt er een cursus ecologisch koken gepland, in 2006 over ecologisch tuinieren. In 2005 wordt er een brochure over pesticiden, ecologisch tuinieren, composteren, … opgesteld en in 2006 huis aan huis bedeeld. Hierin wordt o.a. het aanbod van gesubsidieerde compostvaten, beluchtingstokken en wormenbakken vermeld. Er werd beslist om dit in 2006 te bedelen omdat in 2005 de brochure over afvalarm winkelen al huis aan huis wordt verspreid. IGEAN organiseert een 3-daagse initiatiecursus over composteren. Composteerwedstrijd voor kinderen van het vijfde en zesde leerjaar.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	8761-124-48 aankoop compostvaten 879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.4: Reclamedrukwerk

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Het stadsbestuur verspreidt i.s.m. de milieuraad reeds jaren een gratis sticker 'geen ongeadresseerde reclame aub'. Zowel voor deze stickers als voor de Robinsonlijst werd reclame gemaakt in de afvalbrochure 2005. Volgens de Post zijn momenteel 2.882 (van de 11.494) bussen voorzien van deze stickers. Nieuwe inwoners krijgen gratis een sticker.
Opmerkingen	Sinds 1 januari 2002 is de belasting op de verspreiding van reclamedrukwerk gestegen van 0,25 BEF tot 0.02 euro (0,81 BEF) per exemplaar om deze vorm van reclame te ontmoedigen. In 2003 hadden 2.528 brievenbussen van de 11.434 een sticker.
Bijlagen	Bijlage V.3: de afvalbrochure

PLANNING	
Geplande handelingen	Voortzetting van de verdeling van de stickers en sensibilisatie in de afvalkalender en de afvalkrant. Wanneer Mortselaars een elektronische identiteitskaart komen afhalen, krijgen ze een geschenkenpakket waarin ondermeer de sticker wordt aangeboden.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	/
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.5: Sensibilisatie (verpakkings)afvalpreventie

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In het gemeenteblad Mortsel-info, de afvalkrant van IGEAN en de afvalkalender worden regelmatig artikels rond afvalpreventie gepubliceerd: – In de afvalkrant van november verscheen er een artikel over afvalarm winkelen en de boodschappentasactie. – In de afvalkrant van juni verscheen er een artikel met tips om minder grasafval te maken. – In Mortsel Info van oktober verscheen er een artikel over afvalarm winkelen en de boodschappentasactie. – In Mortsel Info van december verscheen er een artikel over herbruikbare luiers. Eind 2004 werd de meer uitgebreide afvalkalender van 2005 verdeeld waarin o.a. meer informatie over afvalpreventie en tips over afvalpreventie kan teruggevonden worden. Ook de volgende thema's komen aan bod: – Sluikstorten en zwerfvuil – Sorteren zodat er geen afvalstoffen verkeerd worden aangeboden – Gemeentelijke inzamelkanalen voor KMO's en zelfstandigen. In 2004 werd gestart met de opmaak van de brochure over afvalarm winkelen. Er worden subsidies aan scholen en gegeven die het gebruik van herbruikbare drankverpakkingen en brooddozen aanmoedigen zie actie V.7 Er is een uitleendienst voor herbruikbare bekers waarvan scholen, verenigingen, … gebruik kunnen maken. De stedelijke diensten kopen alle drank met uitzondering van wijn en schuimwijn aan in herbruikbare drankverpakkingen zie actie IM.1 Er is een gemeentebelasting van 125€/jaar voor drankautomaten en andere automaten

	om de plaatsing te ontmoedigen. Er werd een boodschappentasactie gehouden (zie actie V.15) De opentuinendag (zie actie BD.5) bood de Mortselaars de gelegenheid om een ecologische tuin te bekijken en vragen te stellen aan de eigenaar (en ontwerper) van de tuin.
Opmerking	Wij merken in dossiers zoals de ecotaksen, de herziening van de erkenning van Fost Plus vzw, het voorstel om net als in Duitsland en andere EU lidstaten ook voor wegwerpverpakkingen een statiegeldsysteem in te voeren, de belasting op wegwerpzakjes in Ierland, … dat er vanuit de hogere overheid geen politieke wil of moed is om het probleem van het overbodig verpakkingsafval aan te pakken. Wij blijven dan ook dweilen met de kraan open.
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.2: de afvalkrant Bijlage V.3: de afvalkalender Bijlage V.6: kladversie brochure afvalarm winkelen

PLANNING	
Geplande handelingen	De boodschappentasactie wordt verder gezet. Subsidie herbruikbare luiers wordt ingevoerd en bekend gemaakt via artikel in Mortsel Info, via de brochure afvalarm winkelen via een stand op de biomarkten en jaarmarkt.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst, Middenstandsraad

Actie V.6: Kringloopwinkel

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In 2004 werd er 4.8 kg herbruikbare goederen per inwoner aangevoerd. Het stadsbestuur ondersteunt de werking van de kringloopwinkel door artikels in Morstel Info, de afvalkalender, door affiches, door het betalen van een tonnagevergoeding en een borgstelling van 125.000 euro voor de lening tot de aankoop van de gebouwen van de kringloopwinkel in Mortsel. In de IGEAN-afvalkrant van november en in Mortsel Info van april en oktober verscheen er een artikel over de kringloopwinkel.
Opmerking	In de gemeenteraad van 16 december 2003 werd de samenwerkingsovereenkomst met Opnieuw en Co afgesloten (bij MJP 2004 gevoegd).
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.2: IGEAN-afvalkrant

PLANNING	
Geplande handelingen	Wanneer Mortselaars een elektronische identiteitskaart komen afhalen, krijgen ze een geschenkenpakket. In het pakket wordt een waardebon van 2,5 euro van Opnieuw en Co toegevoegd.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.7: Scholenwerking

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Er wordt een uitgebreide campagne rond afvalpreventie in de scholen uitgevoerd. Volgend aanbod rond afvalpreventie voor het schooljaar 2003-2004 werd in de scholen kenbaar gemaakt: – subsidies voor het pakket drankverpakking, – subsidies voor het pakket brooddozen, – subsidies voor het pakket composteren, – subsidies voor het pakket MOS/Groene school, – gratis ophaling papier en karton, PMD en GFT+. Restafval moeten de scholen op eigen kosten laten afvoeren, – gratis aanbod van compostvaten en beluchtingsstokken, – gratis aanbod van de OVAM-informatiemap 'composteren voor kinderen' voor kleuter- en basisonderwijs, – mogelijkheid tot plaatsbezoek van de compostmeesters op afspraak, – ontlenen van herbruikbare bekers voor schoolfeesten e.d., – mogelijkheid tot een bezoek aan het recyclagepark of de kringloopwinkel Opnieuw en Co te Mortsel. Het subsidiereglement voor de scholen werd besproken op de afdelingsvergadering – De subsidie voor het pakket drankverpakkingen en brooddozen wordt één subsidie, het hoogste subsidiebedrag zal uitgekeerd worden. – De subsidie voor het composteren wordt niet meer éénmalig maar wel jaarlijks toegekend. – Indiening subsidiedossier ten laatste op 31 december van het desbetreffende schooljaar. Het voorstel tot wijziging dient nog in de gemeenteraad gebracht te worden. Er zijn 20 scholen in Mortsel, 9 scholen hebben een subsidiedossier ingediend. Subsidies die in 2004 (schooljaar 2002-2003) werden goedgekeurd: – voor het pakket drankverpakking: 9 scholen – voor het pakket brooddozen: 9 scholen – voor het pakket composteren: Zeven scholen hebben de subsidie aangevraagd. Eén school heeft het composteren niet goed opgevolgd. Eén school heeft het compostvat verkeerd opgestart. Eén school was net begonnen met het composteren. Deze drie scholen kregen geen subsidie voor composteren. Drie scholen volgden het composteren goed op. De scholen krijgen hiervoor echter geen subsidie daar ze deze éénmalige premie al ontvangen hadden. Eén school kwam in 2004 in aanmerking voor de éénmalige subsidie. – Voor het pakket composteren: Voor het MOS/Groene school-pakket kheeft één school een subsidie ontvangen. In 2004 kregen 4 scholen op aanvraag een rondleiding op het recyclagepark. De informele communicatie met de scholen (informatie over milieuzorg, …) verloopt zo veel mogelijk via e-mail. Dit bespaart naast tijd ook papier. Via de stad konden de scholen brooddozen of koekendozen bij IGEAN aankopen tegen een gesubsidieerde prijs. Eén school heeft brooddozen besteld. Deze werden geleverd in 2004. In Mortsel Info van juli/augustus verscheen er een artikel over milieuvriendelijk schoolgerief. Er werd beslist om geen lijst met mogelijke uitstappen, lessenpakkets, lesmateriaal, … op te stellen. Na evaluatie werd er geconcludeerd dat de schollen genoeg informatie krijgen via het de MOS/Groene school-begeleiding. Er zal gewerkt worden aan een milieu-enquëte zodat we weten wat de stand van zaken is in de schollen en welke projecten opgestart moeten worden.

	In de afdelingsvergadering werd de organisatie van een 'composteerwedstrijd' voor het vijfde en zesde leerjaar goed gekeurd. De kinderen moeten een limerick over composteren schrijven. Hopelijk stellen de kinderen zo vragen over composteren of past de wedstrijd in het leerprogramma. In januari 2005 gaf het college haar toestemming. Enkele scholen namen deel aan de zwerfvuilactie (ZAPPA). Als dank voor de medewerking kreeg elke medewerker een biosnoepreep.
Bijlagen	Bijlage V.2: afvalkrant Bijlage V.7: brief brooddozen

PLANNING	
Geplande handelingen	Er zal gewerkt worden aan een milieu-enquëte zodat we weten wat de stand van zaken is in de schollen en welke projecten opgestart moeten worden. Er werden stickers rond de selectieve inzameling bij het provinciebestuur besteld. Deze worden bedeeld aan de scholen en de jeugdbewegingen. Uitvoer composteerwedstrijd

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu 8797-332-02 subsidie afval scholen
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.8: Project 'Herbruikbare bekers'

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In het JOC Centraal zijn 1.000 herbruikbare kunststofbekers voor fuiven ter beschikking. In maart 2004 werden er 1.000 extra herbruikbare bekers geleverd. De culturele dienst is in het bezit van herbruikbare bekers voor eigen gebruik. De dienst stadswerken organiseert de uitleendienst voor herbruikbare bekers. De herbruikbare bekers worden tegen een waarborg uitgeleend aan de organisatoren van culturele activiteiten, schoolfeesten, wijk- en straatfeesten, … Via IGEAN werd in 2002 een subsidieaanvraag bij OVAM ingediend voor de aankoop van extra herbruikbare bekers en een afwasmachine. Dit dossier wordt nog steeds opgevolgd.

PLANNING	
Geplande handelingen	Er wordt navraag gedaan bij de dienst Sport of zij geen herbruikbare bekers voor eigen gebruik wensen daar zij af en toe ook evenementen met drank organiseren.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.9: Kippenactie

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	De kippenactie 2004 vond plaats op zaterdag 12 juni 2003. Er werden 120 kippen aan 28 klanten bedeeld. Ook dit jaar bood de milieuraad elke klant een pakket aan met graan, legeieren en schelpjes om de kippen vanaf de eerste dag optimaal te kunnen verzorgen. Ook kreeg elke koper, indien gewenst, de brochure 'Wat legt de kip' van OVAM. In Mortsel info van mei verscheen een artikel over de kippenactie.

Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info

PLANNING	
Geplande handelingen	Een nieuwe kippenactie zal i.s.m. met de milieuraad opgestart worden. De kippenactie wordt bekend gemaakt via Mortsel Info.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu 879-123-48 werking milieuraad
Verantwoordelijke	Milieudienst en milieuraad

Actie V.10: Afvalpreventie en afvalrecyclage binnen de eigen diensten

Dit actiepunt is opgenomen onder 'Interne milieuzorg'.

Actie V.11: Selectieve inzameling eigen bedrijfsafvalstoffen

Dit actiepunt is opgenomen onder 'Interne milieuzorg'.

Actie V.12: Project 'Herbruikbare luiers'

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Voor de begroting 2004 werd een bedrag voor het subsidiëren van herbruikbare luiers voorgesteld. Dit voorstel werd echter niet weerhouden. In Mortsel Info van december verscheen er een artikel over herbruikbare luiers. Op de biomarkt stond een handelaar met herbruikbare luiers.
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info

PLANNING	
Geplande handelingen	Een subsidiereglement zal in de gemeenteraad gebracht worden. Na goedkeuring wordt het subsidiereglement gepubliceerd in de brochure afvalarm winkelen. Ook op de jaarmarkt en de biomarkten wordt de subsidie kenbaar gemaakt.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.13: Ondersteunen wijkcompostering

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Voor de wijkcompostering stelt de stad ruimte, infrastructuur en sensibiliseringsmateriaal ter beschikking. De buurtbewoners staan echter volledig zelf in voor de uitbating en het onderhoud. Vanuit één buurt (Edegemsestraat) is er interesse voor wijkcompostering. Er zijn echter niet genoeg vrijwilligers om het project te kunnen opstarten.

Actie V.14: Project 'Herbruikbare drankverpakkingen

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Scholen kunnen een subsidie aanvragen voor het project 'herbruikbare drankverpakkingen'. Zie actie V.7. In de brochure afvalarm winkelen (in opmaak) wordt het gebruik van kraantjeswater en drank in herbruikbare drankverpakkingen aangemoedigd.

	In de afvalbrochure 2005 worden tips gegeven voor het voorkomen van verpakkingsafval. Op de website van stad Mortsel wordt vermeld dat de stad ook afvalarm winkelt. In het fuifcharter wordt vermeld dat de fuiforganisator drank in herbruikbare en/of recycleerbare verpakkingen moeten aanbieden.
Opmerkingen	In Mortsel (sterk verstedelijkt gebied) kopen de mensen hun drank hoofdzakelijk aan via de grote supermarkten. Deze supermarkten zijn niet geneigd om mee te werken aan projecten rond het aanmoedigen van het gebruik van herbruikbare verpakkingen. Dit blijkt ook uit de resultaten van het project in Zonhoven. In deze landelijke gemeente wordt het project gedragen door de kleinhandel. Drankkleinhandel is vrijwel afwezig in Mortsel.
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.3: Afvalbrochure 2005 Bijlage V.8: fuifcharter

PLANNING	
Geplande handelingen	Verdere opmaak brochure afvalarm winkelen Vermelding dat ook de stad afval arm winkelt in de afvalbrochure met afvalkalender 2006.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.15: Herbruikbare boodschappentas

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Stad Mortsel heeft samen met Fost Plus en Igean een boodschappentasactie opgestart. Gedurende 3 maanden (oktober, december, en januari) worden 5 winkelende Mortselaars met een herbruikbare boodschappentas (of dergelijke) per maand gefotografeerd. Met hun goedkeuring is hun foto verschenen in Mortsel Info november 2004, januari 2005 en februari 2005). De wedstrijd werd ook vooraf bekend gemaakt in hetzelfde stedelijk infoblad. Als beloning krijgen de Mortselaars een zak gevuld met etenswaren van de Oxfam Wereldwinkel ter waarde van 25 euro. Er werd een bestelling gedaan bij een bedrijf uit Malle voor 3.000 herbruikbare boodschappentassen. Er werd gekozen voor donkere zakken met een houten handvat zodat vuil moeilijk te zien is en zodat een goede handgreep,mogelijk is. Bovendien werd er gekozen voor een geschreven 'onopvallende' druk opdat de mensen niet verlegen zouden zijn voor gebruik van de zakken. In de brochure over afvalarm winkelen wordt een bon gepubliceerd die de Mortselaars kunnen inruilen voor een gratis herbruikbare zak. In Mortsel Info van oktober en de afvalkrant van november verscheen er een artikel over afvalarm winkelen en de boodschappentasactie.
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.6: voorlopige versie brochure afvalarm winkelen.

PLANNING	
Geplande handelingen	Verdere afhandeling van de boodschappentasactie: fotowedstrijd Het verdelen van de aangekochte boodschappentassen..

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.16: Provinciaal overlegplatform

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Mortsel neemt deel aan het provinciaal overlegplatform voor preventie en beheer van huishoudelijke afvalstoffen en laat zich binnen dit overleg vertegenwoordigen door de intercommunale IGEAN.

Afvalrecyclage

Actie V.17: Opvolgen van het stedelijk afvalstoffenbeleid

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Volgende prijzen gelden voor de afvoer van afvalstoffen: • Restafval groot : 1.00€ per zak • Restafval klein : 0.65€ per zak • PMD: 0.372€ per zak • GFT+ 0.50€ per zak of emmer • Tuinafval 0.75€ per zak • Grof huisvuil 4.00€ per m³ (bij de huis-aan-huisophaling, sortering verplicht) • Recyclagepark gratis behalve voor steenpuin (2€/0.5m³, gratis tot 0.5m³) en autobanden (1€/stuk) Er is bovendien een beperkt aantal gratis restafvalzakken voor inwoners met zeer lage inkomens (via OCMW) beschikbaar. Dit werd bekend gemaakt in Mortsel info en de afvalbrochure. Een evaluatie van de afvalcijfers 2004 wordt in maart 2005 in het college gebracht. In bijlage het verslag voor college In 2003 werd er een sorteeranalyse van het restafval en de PMD uitgevoerd i.k.v. Fost Plus Project. Een eerste evaluatie werd in 2004 uitgevoerd (zie actie V.20) Op de website verscheen er een artikel over de Mortselse afvalcijfers Er werden stickers rond de selectieve inzameling besteld. Deze werden bedeeld aan de scholen en de jeugdbewegingen. Het stijgend bezoekersaantal van het recyclagepark stelt grote problemen voor de goede werking van het recyclagepark, de leefbaarheid van de omgeving en de mobiliteit in de Sint Benedictusstraat en omgeving. Fracties als groenafval en PMD mogen op het recyclagepark gratis worden aangeboden terwijl het huis-aan-huis aanbieden van PMD en groenafval wel geld kost. Het principe 'de vervuiler betaalt ' wordt dus slechts gedeeltelijk toegepast waardoor heel wat inwoners het recyclagepark als goedkope ontwijkmogelijkheid gebruiken. Er wordt beweerd dat, vooral op zaterdag, heel wat inwoners van buurgemeenten gebruik maken van het recyclagepark. De structurele stijging in de aanvoer van afbraakmateriaal (zie rapportering) wijst mogelijk in die richting. De duurzaamheidsambtenaar heeft echter vast gesteld tijdens een controle van 2 uur op zaterdag dat enkel Mortselaars hun afval aanbieden op het recyclagepark. Om aan deze problemen het hoofd te bieden, wordt op heel containerparken in Vlaanderen gewerkt met een elektronisch toegangssysteem met toegangskaarten voor de inwoners van de stad. Dit systeem kan gekoppeld worden aan een betalingssysteem. De milieudienst heeft een voorstel uitgewerkt en voorgelegd aan de milieuraad om ook in Mortsel een toegangssysteem in te voeren, gekoppeld aan een betaalsysteem, waarbij de toegang tot het recyclagepark gratis wordt gehouden voor maximaal 12 bezoeken per jaar en een vaste en voldoende hoge toegangsprijs wordt aangerekend voor de volgende

	bezoeken. Op de milieuraad is men niet gekomen tot een consensus. De milieudienst heeft beslist om te wachten met veranderingen voor het recyclagepark omdat IGEAN plannen heeft om alle recyclageparken op elkaar af te stemmen. De bestaande overeenkomst voor de huis-aan-huisophaling van restafval, grof huisvuil, GFT+ en tuinafval wordt verder gezet tot 31 december 2007 Infoborden over recyclage voor het recyclagepark zijn in opmaak. In 2004 werden 4 scholen rond geleid op het recyclagepark op aanvraag van de scholen. Uitgifte van een uitgebreide afvalbrochure met afvalkalender 2005. In de afvalkrant van november verscheen er een artikel over sorteren. In de afvalkrant van februari verscheen er een artikel over bouwafval, het sorteren van KGA en over recyclage van PMD In de afvalkrant van juni verscheen er een artikel met tips om minder grasafval te maken en een artikel over afval verbranden. In elk Mortsel Info wordt kenbaar gemaakt hoe men grof huisvuil kan laten ophalen. In Mortsel info van januari verscheen er een artikel over een alternatief voor het verbranden van een kerstboom. In Mortsel Info van april werd nog eens bekend gemaakt dat inwoners met een klein inkomen gratis huisvuilzakken krijgen.
Bijlagen	Bijlage I.8: Milieubarometer Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.2 afvalkrant Bijlage V.3: Afvalbrochure Bijlage V.9: verslag afvalcijfers 2004

PLANNING	
Geplande handelingen	Plaatsen van de infoborden over recyclage op het recyclagepark.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.18: Illegaal ontwijkgedrag

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Verder hebben wij meer dan 20 beëdigde ambtenaren (meestal werklui van de groendienst en de stedelijke werf) die een belasting op sluikstorten mogen vaststellen (25 of 200€). Deze ambtenaren voeren regelmatig gerichte acties. In 2003 werden 16 overtredingen vastgesteld: – 7 belastingen werden spontaan betaald, – 7 belastingen zijn ingekohierd. – 3 dossiers werden vrijgesteld van belasting (waarvan 1 dossier vóór inkohiering) – er werd 1 dossier ingekohierd in 2005 omdat de vaststelling plaatsvond midden december en er geen spontane betaling volgde. Bespreking met de parkwachter over de richtlijnen van de Beëdigde ambtenaren. Op de biomarkten en de jaarmarkt werden de affiches ivm zwerfvuil die Mortselaars aan hun raam kunnen ophangen, bedeeld. In de afvalbrochure met afvalkalender 2005 wordt sluikstort en zwerfvuil opgenomen. In elke Mortsel info zit een meldingskaart waarmee Mortselaars een klacht of voorstel kunnen indienen over ondermeer zwerfvuil, geluidshinder, …

	In Mortsel Info van november verscheen er een artikel over zwerfvuil. ZAPPA Stad Mortsel deed mee aan de Provinciale zwerfvuilactie ZAPPA: De secundaire scholen (derde jaar) werden gevraagd om op 5 maart in de omgeving van de school het zwerfvuil op te ruimen. Vijf scholen hebben deel genomen. Via de jeugdraad werden de verenigingen gecontacteerd om in het weekend van 6 en 7 maart mee te werken aan de zwerfvuilactie. Twee jeugdverenigingen hebben toegezegd. Ook natuurpunt en enkele vrijwilligers stellen zich kandidaat om zwerfvuil op te ruimen. Als beloning kregen de deelnemers aan de actie een snoepreep van de Wereldwinkel. In Mortsel Info van maart en mei verscheen er een artikel over zwerfvuil en de ZAPPA-actie van provincie Antwerpen. Buurtwerking culturele dienst Vanuit de buurtwerking startte de culturele dienst van stad Mortsel in april een nieuw project op. Het is een buurtcontract waarbij de buurtbewoners samen hun straat proper houden, in ruil kregen ze een drink aangeboden en konden ze heel goedkoop bloembakbloempjes kopen. In Mortsel Info van juni verscheen er een artikel over de buurtwerking. Zwerfvuilactie ism Fost Plus en Igean (zie actie V.20)
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.3: afvalbrochure Bijlage V.10: brief ivm zwerfvuilactie ZAPPA gericht aan de scholen

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	NVT, middelen IGEAN - Fost Plus
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.19: Project 'Vermindering groenafval'

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Kleine hoeveelheden tuinafval kan bij het GFT+ gesorteerd worden. Voor grotere hoeveelheden tuinafval kan gebruik gemaakt worden van composteerbare tuinafvalzakken met een inhoudsvermogen van 60 l. De tuinafvalzakken worden opgehaald van maart t.e.m. november! Takken en snoeihout dat niet met het tuinafval wordt opgehaald, kan naar het recyclagepark gebracht worden of kan thuis opgehaald worden met de maandelijkse grof huisvuilophaling. Grof huisvuil wordt enkel na telefonische reservatie opgehaald op de derde maandag van de maand. Het opgehaalde groenafval gaat naar de composteerplaats van IGEAN. In de afvalkrant van juni verscheen er een artikel met tips om minder grasafval te maken. In de afvalbrochure 2005 worden de onderwerpen thuiscomposteren, kippen en voorkomen van tuinafval behandeld. Er werd een opentuinendag georganiseerd tijdens oktober milieumaand (zie actie BD.5)
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.2: afvalkrant Bijlage V.3: afvalbrochure

PLANNING	
Geplande handelingen	Er zal een brochure over pesticiden, composteren, ecologisch tuinieren, … opgesteld worden. Begin 2006 zal deze huis aan huis worden bedeeld. Met de compostmeesters wordt nagegaan of er toch geen verhakseldag kan georganiseerd worden. Ook zal er aan de compostmeesters gevraagd worden om een enquëte te houden bij aankopers van compostvaten.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.20: Fost Plus project

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	De stad Mortsel trad op 1 januari 2003 toe tot het project van selectieve inzameling en recyclage van huishoudelijk verpakkingsafval dat het voorwerp uitmaakt van de overeenkomst 'Intensief project'. In de overeenkomst wordt vermeld dat Fost Plus bereid is af te wijken van de uniforme prijs van de PMD-zak, 0,25 euro, met het oog op het uitvoeren van een pilootproject. Het pilootproject bestaat erin dat de winst zal besteed worden aan acties die in een prioriteitenlijst worden opgenomen. Deze prioriteitenlijst is echter niet bindend. Alle acties dienen uitgevoerd te worden ná overleg en onderling akkoord met IGEAN en Fost Plus. In de prioriteitenlijst werden ondermeer acties rond zwerfvuil en afvalpreventie opgenomen. Het doel van het pilootproject is de invloed van de verhoogde prijs van de PMD-zak op het aankoop- en sorteergedrag van de burger te bepalen. In 2004 werd er gewerkt rond een zwerfvuilactie en een boodschappentasactie. Eveneens werd een eerste versie van de brochure afvalarm winkelen opgemaakt.. Een zwerfvuilactie werd in 2003 opgestart: affiches voor openbare plaatsen, winkels, woningen, scholen en stickers voor de straatvuilbakjes werden ontworpen. Op alle affiches en stickers verschijnt hetzelfde personage maar met een andere achtergrond, doel: herkenbaarheid van de actie. In 2004 werden de affiches (en stickers) op de openbare plaatsen opgehangen. De affiches voor de scholen werden persoonlijk overhandigd of via een brief. De affiches voor de winkels werden deels opgestuurd, deels verdeeld via de middenstandsraad en deels persoonlijk overhandigd. De affiches voor de bewoners werden bezorgd via de buurtproject van de cultuurraad (zie actie) en via de Mortsel info van juni. De bewoners konden ook op de jaarmarkt en de biomarkt in oktober de affiche verkrijgen. In Mortsel Info van juni wordt een oproep gedaan aan de bevolking om de raamaffiche over zwerfvuil op te hangen. De affiche kon losgemaakt worden uit het infoblad. In 2003 werd er een sorteeranalyse uitgevoerd. In 2004 werden de gegevens verwerkt: Er werd vast gesteld dat 14,08 kg PMD per inwoner werd geproduceerd. Een gewichtspercentage van 3,98 % PMD werd in het restafval terug gevonden. Een eerste evaluatie is gebeurd op basis van 3 criteria: 1. Invloed van de prijs van de PMD-zak op het gedrag van de burger 2. Invloed van de prijs van de PMD-zak op de zuiverheid van het ingezamelde PMD 3. Invloed van de prijs van de PMD-zak op de inzamelresultaten (huis-aan-huis vs recyclagepark) **Invloed van de prijs van de PMD-zak op het gedrag van de burger** De inzamelresultaten te Mortsel zijn vrijwel gelijk aan het Vlaamse gemiddelde (14.08 kg/inw per jaar te Mortsel in 2003 thv 14.74 kg/inw per jaar als gemiddelde). Ook de hoeveelheid PMD in het restafval is vrijwel gelijk aan het Vlaamse gemiddelde. De prijs van de PMD-zak heeft dus geen effect op het gedrag van de burger. Dit was trouwens ook niet het geval toen de zak nog 0.75 euro per stuk kostte. De inwoners van Mortsel sorteren even goed als de gemiddelde Vlaming en kopen spijtig

	genoeg evenveel wegwerpverpakkingen als de gemiddelde Vlaming. Hierbij dient opgemerkt dat er in de stad Mortsel vrijwel geen 'brouwers' of 'melkventers' actief meer zijn, dat er geen drankenhandels zijn, dat er nog maar zeer weinig buurtwinkels zijn, waardoor de meeste inwoners hun inkopen doen in de supermarkten waar het aanbod aan herbruikbare verpakkingen klein is en, ondanks de bepalingen van het verpakkingsdecreet (stabiliseren aandeel herbruikbare verpakkingen) en de ekotaks, nog steeds kleiner wordt. **Invloed van de prijs van de PMD-zak op de zuiverheid van het ingezamelde PMD** Uit de resultaten waarover wij beschikken, blijkt de zuiverheid van zowel het PMD van de huis-aan-huis ophaling als het PMD van het recyclagepark gelijk te zijn aan het IGEAN-gemiddelde van de 'klassieke' projecten. **Invloed van de prijs van de PMD-zak op de inzamelresulaten** Doordat inwoners van Mortsel het PMD gratis mogen afgeven op het Mortselse recyclagepark en de PMD zakken duurder zijn dan bij een klassiek project, wordt er meer PMD ingezameld via het recyclagepark dan in de gemeenten met een 'klassiek' project. Hierbij dient opgemerkt dat de inzameling via het containerpark voor Fost Plus goedkoper is dan inzameling via de huis-aan-huis ophaling en dat de zuiverheid van het op het containerpark ingezamelde PMD doorgaans beter is dan die van het PMD dat via de huis-aan-huis ophaling is ingezameld. Naar de toekomst toe zal de afvoer via het recyclagepark ook tegen betaling gebeuren. Momenteel is er nog geen zicht op timing (zeker na 2006), tarieven of effect op het project.
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.11: affiches zwerfvuilactie Bijlage V.10: Brief aan scholen zwerfvuilaffiche

PLANNING	
Geplande handelingen	Verder uitvoer van de boodschappentasactie: publicatie foto's winnaars in Mortsel Info Bedeling van de herbruikbare boodschappentas Verdere opmaak en bedeling van de brochure afvalarm winkelen. Definitieve evaluatie sorteeranalyse.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	Betaling via Igean
Verantwoordelijke	Milieudienst, cultuurdienst, Igean

Actie V.21: Bedrijfsafval.

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In Mortsel is de regeling zeer eenvoudig: enkel particuliere inwoners van Mortsel mogen huishoudelijk afval naar het recyclagepark brengen. KMO's en zelfstandige ondernemers mogen wel beroep doen op de huis-aan-huis ophaling van huishoudelijke afvalstoffen voor zover het afval dat zij aanbieden qua hoeveelheid en samenstelling vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Indien zij hier niet aan kunnen voldoen moeten zij beroep doen op een private ophaler naar keuze. In de middenstandsraad waarin alle Mortselse middenstandverenigingen zijn vertegenwoordigd, is deze regeling al regelmatig besproken. In de meer uitgebreide afvalbrochure met afvalkalender, die ook verdeeld wordt aan de KMO's en zelfstandige ondernemers, wordt de specifieke regeling voor KMO, zelfstandigen en vrije beroepen vermeld. De milieudienst licht deze regeling toe aan iedereen die erom vraagt. Het dossier 'KMO-containerpark in Edegem' werd opgevolgd. De milieuvergunning is

	verleend maar er is beroep aangetekend door de gemeente Edegem en enkele omwonenden. De uitspraak in beroep was ten gunste van gemeente Edegem.
Bijlagen	Bijlage V.3: afvalbrochure

PLANNING	
Geplande handelingen	Het dossier 'KMO-containerpark in Edegem' wordt verder opgevolgd.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst, middenstandsraad

Bestrijdingsmiddelen

Actie V.22: Gebruiksbeperking bestrijdingsmiddelen

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Er werd een reductieplan voor bestrijdingsmiddelen conform het decreet van 21 december 2001 op de vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare besturen, opgesteld. Het eerste en tweede actieplan werden ingediend. De rapportering in kader van het decreet vindt u als bijlage. 1) Onkruidvrij houden van verharde wegen en voetpaden in de bebouwde kom: – bewoners moeten zelf onkruid wieden – In onbewoonde of onbebouwde omgevingen; beperkte hoeveelheid Zapper SC door de stad 2) Beheer van plantsoenen en beplanting: – manueel onderhoud, – heraanlegging van arbeidsintensieve beplanting (voorzien van bodembedekkers en werken met 3 lagen: kruid – struik - boom), – gebruik bodembedekkers en houtschors bij nieuwe aanleg en onderhoud, 3) Begraafplaatsen – gebruik vanZapper SC en Round Up Ultra, 4) Doelgroepen – stadspersoneel Alternatieve technieken werden voor het eerst toegepast in samenwerking met/door de groendienst: onkruidborstel, onkruidbrander en stoommachine. Dit kaderde in een proefproject. De duurzaamheidsambtenaar en de groenambtenaar hebben de cursus Groen en gezondheid op 4 maart bijgewoond – bevolking Op de biomarkt van oktober werd folders over zonder is gezonder verspreid. In de folder zat een flyer waarin het stappenplan voor het gebruik van pesticiden werd toegelicht. Eveneens kon men op de biomarkt ook een folder verkrijgen over biologische landbouw, geen gebruik van pesticiden. Er werd een opentuinendag tijdens Oktober milieumaand (zie actie BD.5) georganiseerd. De Mortselaars die hun tuin tentoonstelden vermelden hoe men onkruid moet voorkomen en hoe men het moet bestrijden op een ecologische wijze.. Zoals reeds vermeld werd een stoommachine in enkele straten gebruikt.. De stoommachine was voorzien van een poster met de tekst 'onkruidbestrijding met stoom' De bevolking werd zo attent gemaakt dat het onkruid werd vernietigd met stoom.

	In het stedelijk infoblad van september werd vermeld dat stad Mortsel drie alternatieve middelen voor onkruidbestrijding heeft uitgeprobeerd (stoommachine, gasbrander en borstelmachine). Ook werd er vermeld hoe het onkruid voorkomen wordt. Aan de Mortselaars werd ook meegedeeld hoe onkruid op het voetpad en in de eigen tuin moet bestreden worden. In Mortsel Info van mei verscheen er eveneens een artikel over chemische onkruidbeschrijving, zonder is gezonder, met vermelding van de activiteiten van de stad. In Mortsel Info van april verscheen er een artikel over biologische landbouw en producten.
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.12: folder biologische landbouw, geen gebruik van pesticiden Bijlage V.13: flyer reductie pesticiden Bijlage V.14: Rapportering reductieplan bestrijdingsmiddelen
Commentaar	Er dient echter een bedenking vastgesteld te worden: De gemeenten hebben van het Vlaams Gewest een verbod op het gebruik van pesticiden gekregen. Dit verbod kunnen de gemeenten echter niet aan hun burgers opleggen.

PLANNING	
Geplande handelingen	Opmaak van een brochure over pesticiden, bioproducten, composteren en ecologisch tuinieren. Er zal gebruik worden gemaakt van een onkruidbrander en onkruidborstels voor het bestrijden van onkruid.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst, Groendienst

Actie V.23: Biomarkten

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Samen met andere gemeenten/milieuraden, namelijk Edegem, Kontich, Wommelgem en Lint werden er een aantal biomarkten georganiseerd: – Mortsel: 23 april – Kontich: vrijdagavond 14 mei – Edegem: vrijdagavond 4 juni – Lint: vrijdagavond 27 augustus – Wommelgem: zaterdag 18 september, vrijdag is de normale marktdag in Wommelgem – Mortsel 8 oktober De markten in Mortsel gingen van start om 16.00 uur en eindigden om 20.00 uur. De biomarkten kwamen tot stand op initiatief van de milieuadviesraad. Stad Mortsel heeft meegewerkt aan de uitwerking van het project. Sensibilisatie werd gevoerd via de pers, schrijven naar verenigingen, e-mail, Affiches, flyers, de streekkrant, KAV-tijdschrift. De affiches werden voorzien van een witte kader voor vermelding van plaats, dag en uur van de biomarkt. Door de witte kaders konden de affiches meermaals gebruikt worden (voor ondermeer reclame voor de andere biomarkten dan die van de eigen gemeente).
Bijlagen	Bjlage V.1: Mortsel Info Bijlage V.15:Collegebeslissingen biomarkt Bijlage V.16: sensibilisatiemateriaal biomarkt: flyer, affiche,brief, enkele krantenartikels, artikel KAV-tijdschrift, artikel streekkrant ‘t Periodiekske

PLANNING	
Geplande handelingen	In 2005 zal enkel stad Mortsel zich bezig houden met de Mortselse biomarkten. De milieuraad zal enkel ingeschakeld worden als er bv een biocafé aan de markt wordt georganiseerd. Er zal weer samengewerkt worden met de gemeenten: Kontich, Edegem, Lint en Wommelgem. Dit jaar heeft Wilrijk zich ook aangesloten. De biomarkten worden bekend gemaakt als de biomarkten van Zuidrand Antwerpen. Er werd beslist dat de biohandelaars meer zelfstandig zouden werken opdat de gemeenten zo weinig mogelijk inspanningen moeten doen. Zo moeten de handelaars zelf volledig voor hun kramen zorgen. De gemeenten zorgen voor geschikte plaats, elektriciteit, water, de nodige publiciteit en eventueel randanimatie. Afhankelijk van de gemeenten moet er stand- en elektriciteitsvergoeding betaald worden. Dit is het geval voor Mortsel. Opdat alles in goede banen zou verlopen werd er een coördinator voor de biomarkten aangeduid voor de gemeenten. Dit is de duurzaamheidsambtenaar van Mortsel. De biomarkten zullen doorgaan op: 15 april: Mortsel 29 april Wilrijk 13 mei: Mortsel 18 mei Kontich 27 mei Wilrijk 3 juni Edegem 10 juni Mortsel 24 juni Wilrijk 29 juli Wilrijk 26 augustus Wilrijk 9 september Wommelgem 16 september Lint 30 september Wilrijk 5 oktober Kontich 14 oktober Mortsel

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	milieudienst

Actie V.24: Dag Van het park

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Tijdens de Dag van het Park heeft de milieudienst ism de milieuadviesraad een biocafé open georganiseerd. De dag Van het Park werd georganiseerd door de dienst park Fort 4.

PLANNING	
Geplande handelingen	De duurzaamheidsambtenaar organiseert samen met medeverantwoordelijke Fort 4 de Dag van het Park. Zoals in 2004 zal de milieudienst ism de milieuadviesraad een biocafé open houden.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Dienst Fort 4, milieudienst

Secundaire grondstoffen

Actie V.25: Gebruik compost door eigen diensten

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Bij de wegenbouw (aanleg plantstroken en plantsoenen) werden de voorwaarden van het standaardbestek 250 (o.a.voor wat betreft nuttige toepassing van afvalstoffen en gebruik van secundaire grondstoffen) nog steeds als basis genomen. De eigen groendiensten gebruikten bij het onderhoud en de nieuwe aanleg van plantstroken en plantsoenen houtschors (aangekocht) en verhakseld hout (uit eigen voorraad). Bv op het kerkhof van Cantincrode. De groendienst beschikt over een voorraad compost voor eigen gebruik. Deze compost is afkomstig van de eigen diensten. Deze activiteit is definitief stop gezet. Van zodra de eigen voorraad verwerkt is zal er VLACO-compost worden bijgekocht. In 2004 werd Vlacocompost gebruikt in de straten Heilig kruisstraat en Willaard Tijdens de jaarmarkt en de biomarkten werden de compostmeesters ter plaatse gebrieft over het eigen gebruik van compost door de stad zodat zij dat ook konden vermelden aan de Mortselaars. De brochures over composteren van Ovam werden voorzien van een nota waarin wordt vermeld dat de stad op welbepaalde plaatsen compost gebruikt. Deze brochures werden op de jaarmarkt en de biomarkt verdeeld. Bij de Behaagplantactie krijgen de kopers gratis compost. Hierbij wordt via een nota vermeld waar de stad compost gebruikt.
Bijlagen	Bijlage V.17: Nota compostgebruik stad Mortsel

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	Algemene begroting betrokken dienst
Verantwoordelijke	Milieudienst, Groendienst

Actie V.26: Breekpuin

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In werkzaamheden uitgevoerd door of in opdracht van de stad wordt COPRO gekeurd steenpuin gebruikt. Voor werken uitgevoerd in opdracht van de stad worden in de bestekken hiertoe de nodige voorwaarden opgenomen. De Antwerpsestraat is in 2004 gedeeltelijk aangelegd met het gecertificeerde breekpuin. De inzameling en verwerking van recycleerbaar bouw- en sloopafval afkomstig van particulieren gebeurt via het recyclagepark. Tijdens een vergadering met het hoofd van de stadswerken werd beslist dat aan de stortplaats voor steenpuin geen informatiepaneel opgehangen worden. Dergelijk paneel zal hinderen bij de ophaling van het afval en zal niet gelezen worden daar de Mortselaars steeds gehaast zijn bij het deponeren van hun afval. Bijgevolg werd er geopteerd verplaatsbare informatieborden langs de wachtrij van auto's te plaatsen. Deze informatie borden zijn in opmaak.

	In de afvalkrant van februari verscheen er een artikel over steenpuinl. Wanneer inwoners een bouwvergunning aanvragen krijgen zij de brochure 'Bewust duurzaam bouwen' van de Vlaamse Provincies met een informatiefiche over de te verkrijgen subsidies en belastingvermindering mee. Bij deze brochure wordt meer informatie over steenpuin toegevoegd. Hierbij wordt de voorbeeldfunctie van de stad aangehaald. In bijlage het infoblad over steenpuin. Op de tentoonstelling over duurzaam bouwen (zie actie BD.5) werd de infobladen over steenpuin ter beschikking gelegd.
Bijlagen	Bijlage V.2: Afvalkrant Bijlage V.18: Infoblad steenpuin.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	Algemene begroting betrokken dienst
Verantwoordelijke	Milieudienst

Milieuverantwoord productgebruik

Actie V.27: FSC-hout

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In Mortsel Info van juli/augustus verscheen er een artikel over 'milieulogo's' Een informatiestand over FSC-hout heeft twee weken in het stadhuis gestaan. Een informatiestand over FSC-hout werd op de Dag van het Park aan het biocafé (zie actie V.24) geplaatst. Brochures over FSC-hout werden besteld en ter beschikking gelegd voor de bevolking op de jaarmarkt en de biomarkten, tijdens het biocafé en op de tentoonstelling over duurzaam bouwen (zie actie BD.5) In het natuurgebied Klein Zwitserland is er een wandelleerpad aangelegd: Het Hazelwormleerpad. De wegwijzerpalen zijn gemaakt uit FSC-hout. Dit wordt aan de bevolking aangekondigd via een affiche op het infopaneel bij het startpunt (en eindpunt) van het leerpad. Het hout voor het isolatieproject betreffende de jeugdlokalen Mortsel Dorp en Oude God, draagt het FSC-label.. Wanneer Mortselaars een stedenbouwkundige aanvraag indienen krijgen ze een brochure over duurzaam bouwen mee. Bij de brochure werd ook de brochure over FSC-hout (WWF) toegevoegd. De duurzaamheidsambtenaar heeft op donderdag 19 februari een cursus over duurzaam houtgebruik in openbare werken, georganiseerd door provincie Antwerpen, WWF, VIBE, gemeente Schoten, bijgewoond.
Bijlagen	Bijlage V.1: Mortsel Info Bijlage V19.: Attest fsc-label isolatieproject Bijlage V.20: .Attest FSC-label wegwijzerpalen

PLANNING	
Geplande handelingen	De renovatie van de kleedkamers van GTI: gebruik van grenen planken met FSC-label Bij het project bakkerij Rubens (zie actie E1) zal ook FSC-hout gebruikt worden Bij de brochure over FSC-hout zal een nota worden toegevoegd over de FSC-projecten van stad Mortsel.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie V.28: Kantoorartikelen

Dit actiepunt is opgenomen onder 'Interne milieuzorg'.

Actie V.29: Verven en vernissen

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Op de tentoonstelling duurzaam bouwen (zie actie BD.5) stond er een bedrijfsstand over natuurlijk verven. Brochures lagen ter beschikking De opmaak van de inventaris van de verven van stad Mortsel werd met het hoofd van de stadswerken besproken. Deze deelde mee dat de stad altijd watergedragenverven gebruikt indien mogelijk. Het gebruik van solventgedragen verven wordt omwille van gezondheids- en milieuredenen tot het minimum beperkt. Wanneer Mortselaars een stedenbouwkundige aanvraag indienen krijgen ze een brochure over duurzaam bouwen mee. Bij deze brochure wordt meer informatie over milieuvriendelijke verven en vernissen toegevoegd. Aan een bedrijf werd meer informatie opgevraagd over een cursus werken met milieuvriendelijke verven. Er wordt getracht om in 2005 een proefproject op te starten.
Bijlagen	Bijlage V.21: infoblad natuurlijke verven.

PLANNING	
Geplande handelingen	Opstart proefproject milieuvriendelijk verven.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

WATER (niveau 2 in 2005, niveau 1 in 2004)

Uitvoering gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2007

Hoofdstuk milieuverstoring in de hydrologische cyclus : pagina 24 t.e.m. 27
Hoofdstuk duurzaam omgaan met water : pagina 68-69

Actie W.1: Duurzaam lokaal waterplan

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Mortsel behoort tot de bekkens Boven Schijn en Beneden Vliet. De provinciale dienst waterbeleid Antwerpen staat in voor de opmaak van de duurzame lokale waterplannen voor deze 2 bekkens in samenwerking met alle betrokken gemeentebesturen (14 gemeenten voor het Boven Schijn en 10 gemeenten en 1 polderbestuur voor Beneden Vliet) en conform de code van goede praktijk voor de opmaak van duurzame lokale waterplannen. Stand van zaken 1/3/2005 **Boven Schijn** Startvergadering: 28/10/02 Interview: 27/1/03 Goedkeuring projectorganisatie: 14/4/03 Vergadering discussienota: 17/12/03 Goedkeuring doelstellingennota: 31/1/05 **Beneden Vliet** Startvergadering: 24/6/03 Interview: 27/1/03 Goedkeuring projectorganisatie: 17/11/03 Vergadering discussienota: 23/2/05 Goedkeuring doelstellingennota: 21/03/2005
Beoordeling	De opmaak van de DU-LO waterplannen bevindt zich om tal van redenen (problemen afbakening deelbekkens, verschijningsdatum code van goede praktijk, onduidelijkheid geplande wetgeving integraal waterbeleid, ...) pas in de beginfase.
Bijlagen	Bijlage W.1: Besluit van het college van burgemeester en schepenen van 31/1/2005 tot goedkeuring van de doelstellingennota voor het bekken Boven Schijn Bijlage W.2: Besluit van het college van burgemeester en schepenen van 21/03/2005 tot goedkeuring van de doelstellingennota voor het bekken Beneden Vliet

PLANNING	
Geplande handelingen	Opmaak van de actieplannen voor het bekken Boven Schijn en Beneden Vliet in uitvoering van het DU-LO waterplan en in samenwerking met de provinciale dienst waterbeleid en de betrokken gemeentebesturen.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	In de eerste fase staat het provinciebestuur in voor de financiering
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie W.2: Herziening TRP

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	<u>Herziening TRP Koude Beek</u> De herziening van het TRP Koude Beek is voltooid en door de gemeenteraad goedgekeurd op 25 januari 2005 <u>Herziening TRP Struisbeek</u> De herberekening wordt verder gezet op basis van het feit dat er binnen het nog op te stellen RUP Oude God de nodige ruimte wordt voorzien om op termijn 5.000m³ regenwater tijdelijk te kunnen bergen (buffer-infiltratievoorziening)

PLANNING	
Geplande handelingen	TRP Koude Beek Opvolgen dat de heraanleg van de Liersesteenweg N10 conform de voorschriften van het herrekende TRP wordt uitgevoerd. TRP Struisbeek Opvolgen dat bij het opstellen van het RUP Oude God de nodige ruimte voor het geplande buffer-infiltratievoorziening aanwezig is.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	Geen kosten aan de opvolging verbonden
Verantwoordelijke	Hoofd technische dienst, stedenbouwkundige, milieudienst

Actie W.3: Subsidiereglementen

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	De stad Mortsel is in zijn geheel gelegen in zuiveringszone A. Er zijn geen vismigratieknelpunten, geen baangrachten en geen erosieproblemen. In de definitieve evaluatie van het MJP 2004 wordt vrijstelling verleend voor de opmaak van een subsidiereglement voor de aanleg van IBA-systemen. De stad Mortsel beschikt over een subsidiereglement op de aanleg van hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en groendaken. Dit reglement werd met het MJP 2004 bezorgd en is intussen niet meer gewijzigd. In 2004 werden 7 subsidies toegekend in uitvoering van dit reglement. De aanvragen tot betaling van de gewestelijke subsidie zijn als bijlage bij dit MJP gevoegd. Het stadsbestuur verkoopt gesubsidieerde regenwatertonnen. Het gemeenteraadsbesluit waarbij de verkoopsprijzen werd vastgesteld werd ingediend bij het MJP 2004. Er worden 2 types verkocht ('design' regenwaterton merk Orso 400 liter inhoud en een 'gewone' regenwaterton 300 liter) aan resp. 120 en 50€ per stuk. Deze tonnen worden tentoongesteld op de technische dienst en op de jaarmarkt en de biomarkten. In de zogenaamde 'Minervawijk' werd een gerichte mailing rond dit initiatief bedeeld. In 2004 werden 26 regenwatertonnen verkocht. De milieudienst organiseerde in 2004 de actie 'oktober milieumaand'. In dit kader werd een bezoek gebracht aan 3 Mortselse voorbeeldwoningen op het vlak van hergebruik van regenwater in Mortsel. Verder werd op 26 oktober 2004 een informatie-avond rond zuinig omgaan met drinkwater en hergebruik van regenwater georganiseerd i.s.m. de Gezinsbond Mortsel en tussen 29 oktober en 27 november 2004 was er in het stadhuis een tentoonstelling 'duurzaam bouwen' met o.m. aandacht voor zuinig omgaan met drinkwater en hergebruik van regenwater. Voor meer informatie over de campagne 'oktober milieumaand' verwijzen wij naar de rapportering bij de cluster burgers en doelgroepen. Op de technische dienst,bij het woonloket en bij de informatiedienst krijgen geïnteresseerden en kandidaat-bouwers de stedelijke informatiebrochure rond hergebruik en infiltratie van regenwater. Op de technische dienst wordt de VMM 'Waterwegwijzer voor architecten' bedeeld en kan een toelichting bij onze demonstratie-installatie rond hergebruik van regenwater worden gegeven. De informatiebrochure versie 2004 bevindt zich als bijlage bij dit MJP. In het gemeentelijk informatieblad Mortsel-Info verschenen in 2004 verschillende artikels rond het thema water. Een kopie van de artikels is als bijlage bij dit MJP gevoegd.
Beoordeling	In 2004 werden meer subsidies voor hergebruik of infiltratie van regenwater aangevraagd en werden meer regenwatertonnen verkocht. Er blijft nog een lange weg af te leggen. De aanpassing van de drinkwaterprijs in 2005 (saneringsbijdrage) is een goede aanleiding om de besparingsmogelijkheden en het milieuvoordeel van een verminderd drinkwatergebruik nogmaals in het daglicht te stellen.

Bijlagen	Bijlage W.3: aanvragen betaling gewestelijke subsidie Bijlage W.4: informatiebrochure subsidies versie 2004 Bijlage W.5: • Mortsel Info december 2004: artikel over duurzaam omgaan met drinkwater, infiltratievoorziening en de subsidies. • Mortsel Info juli/augustus 2004: artikel over de nieuwe brochure ivm de premies van stad Mortsel. • Mortsel info van januari 2004: artikel over het Legionellabesluit. • Mortsel Info van maart 2004: artikel over de energie- en watersubsidies.

PLANNING	
Geplande handelingen	Verdere sensibilisatie rond de subsidiereglementen. Uitwerken van mogelijkheden om bij de heraanleg van straten meer inwoners het regenwater gescheiden van het afvalwater te laten aanbieden (subsidie en/of belasting) om het milieurendement van de gescheiden openbare riolering te verbeteren.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu 8795-332-02 reglement duurzaam bouwen 877/124-03 aankoop regenwatertonnen
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie W.4: Duurzaam watergebruik bij de stedelijke gebouwen

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Voor het plaatsen van het sanitair in het reduit van Fort 4 is een wateraudit als bijlage bij dit MJP gevoegd. Bij de verbouwing van het sanitair van het stadhuis (deel rechts) werden waterzuinig toiletten (spoelbak 3/6 liter) en waterzuinige kranen met drukknop geplaatst. Omwille van de beperkte omvang van het project (plaatsing van 4 toiletten en 2 lavabo's met uitvoering door eigen diensten) werd geen wateraudit opgesteld. De verbouwingswerken aan de sanitaire voorzieningen van het GTI (school), het bouwproject bakkerij Rubens (Antwerpsestraat 44-46) en de nieuwe turnhal naast sporthal Den Drab (Drabstraat) werden om financiële en/of technische redenen naar 2005 verplaatst.
Bijlagen	Bijlage W.6: wateraudit reduit Fort 4

PLANNING	
Geplande handelingen	Opstellen van een wateraudit voor de projecten die in 2005 worden uitgevoerd

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	Algemene begroting voor de uitvoering van deze werken
Verantwoordelijke	Hoofd techniek gebouwen, milieudienst

Actie W.5: Vergunningenbeleid

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	De watertoets wordt toegepast bij de beoordeling van bouw-, milieu- en verkavelingsvergunningen. Een beter juridisch kader zou het gebruik van de watertoets een stuk efficiënter kunnen maken. Uit de eerste resultaten van de enquête bij de eigenaars van nieuwbouwwoningen waarbij conform de gewestelijke bouwverordening op het plaatsen van regenwaterinstallaties en infiltratievoorzieningen (1999) een regenwaterinstallatie moest staan, blijkt dat er in vele gevallen niet meer aanwezig is dan de wettelijk verplichte regenwaterput en pomp. Een degelijke voorfilter of bijvulmogelijkheid voor drinkwater ontbreken in vrijwel alle gevallen, soms door onwetendheid maar in de meeste gevallen omdat de bouwpromotoren niet meer voorzien dan wettelijk verplicht is. Hierdoor is het gebruik van regenwater voor het spoelen van het toilet of de wasmachine bijna onmogelijk (verkleuring regenwater wegens ontbreken van voorfilter en problemen bij het droogvallen van de put). Hopelijk zorgt de nieuwe gewestelijke bouwverordening voor een verbetering van de situatie.

PLANNING	
Geplande handelingen	Verdere opvolging van de toepassing van de watertoets en de nieuwe gewestelijke bouwverordening. Verdere sensibilisatie van de kandidaat-bouwers (o.a. door toepassing van de aanstiplijst water voorzien in het kader van de nieuwe gewestelijke bouwverordening)

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	NVT
Verantwoordelijke	Stedenbouwkundige, milieuambtenaar

MOBILITEIT (niveau 1)

Uitvoering gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2007

Actie LU.1.a1 t.e.m. actie LU.1.a5 : pagina 31
Actie LU.1.i1 t.e.m. actie LU.1.i4 : pagina 31-32

Actie M.1: Toetsing mobiliteitsbeleid/milieubeleid

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Mortsel heeft sinds 10 juni 2003 een conform verklaard mobiliteitsplan. De evaluatie van het mobiliteitsplan voor 2004 in het kader van de mobiliteitsconvenant (incl. milieutoets) heeft tot op heden nog niet plaatsgevonden. Onderstaande informatie is bijgevolg van kracht: <u>Integratie</u> De bevoegdheden milieu en mobiliteit vallen beide onder dezelfde schepen (Paul Van Dyck) Milieuambtenaar, duurzaamheidsambtenaar en mobiliteitsambtenaar maken deel uit van de technische dienst en staan op die manier in contact met elkaar. <u>Milieubeleid/mobiliteitsbeleid</u> Het mobiliteitsplan is gericht op duurzame mobiliteit en een leefbare stedelijke omgeving: q Realisatie van het voorstedelijk knooppunt openbaar vervoer (trein/tram/bus) thv het station Oude God, gekoppeld aan een verdere uitbouw en optimalisering van het openbaar vervoer in Mortsel en omgeving. q Uitbouw fietsvoorzieningen q Leefbaarheid langs de gewestwegen verhogen door herinrichtingsprojecten met vrijliggende fietspaden en verbrede aangepaste voetpaden. q Vrijwaring en versterking van de resterende open en groene ruimten (o.a. vallei Koude Beek, groene vinger Gasthuishoeven/fort 3/luchthaven, fort 4 en omgeving, terreinen Oude God) <u>Werken 2004</u> De heraanleg van de Antwerpsestraat (N1) is gestart. De bestaande structuur van 2x2 rijstroken + tramlijn en parkeerstroken, voetpad en fietssuggestiestrook 90cm wordt omgezet naar 2x1 rijstrook + vrije tram- en busbaan + kwalitatief fiets- en voetpad en parkeerstroken. Er komst dus meer en kwalitatief betere ruimte voor openbaar vervoer, fietsers en voetgangers. De werken aan de non-stop provinciale fietsroute lang de spoorlijn Antwerpen-Brussel (verbeteren oversteek Deurnestraat t.h.v. A.Stockmanslei) zijn uitgevoerd (werken in opdracht van het provinciebestuur). In de Singel (kruispunt Willaard), de Drabstraat (zijweg verkaveling) en in de Kerkstraat werden aanpassingswerken uitgevoerd om de verkeersveiligheid te verhogen en de snelheid van de voertuigen te verlagen. De uitvoering van het project groene wandel- en fietsberm (zie MJP 2003 en 2004) is om financiële en praktische redenen nog niet gestart.
Bijlagen	

PLANNING	
Geplande handelingen	Uitvoeren van evaluatie en milieutoets van het mobiliteitsplan i.s.m. de mobiliteitsambtenaar.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	Algemeen krediet wegenwerken
Verantwoordelijke	Mobiliteitsambtenaar en milieudienst

Actie M.2: Sensibilisatie

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Project 'Op de weg' In samenwerking met de milieuraad Mortsel werd in 2004de brochure 'Op de Weg' opgesteld en verdeeld aan alle Mortselse basisscholen. Het project werd gefinancierd door de Koning Boudewijnstichting (fonds Dominique De Graeve). De educatieve brochure omvat een aantal fietsroutes door Mortsel met de nodige uitleg rond verkeersveiligheid op alle plaatsen langs de fietsroutes. Doelgroep; basisscholen, leerlingen basisonderwijs en hun ouders. Doel: de leerlingen vertrouwd maken met de verkeerssituatie op de weg tussen huis en school om zo het gebruik van de fiets als vervoersmiddel aan te moedigen en veiliger te maken. De brochure 'Op de Weg' bevindt zich als bijlage bij dit MJP. Car Free Day In samenwerking met de buurgemeenten werd op 21 september 2004 de Car Free Day ingericht. Dit initiatief was in 2004 volledig op de scholen gericht.In 2004 namen al 1200 leerlingen van ongeveer 50 verschillende klassen deel aan de fietstocht. Alle 10 Mortselse basisscholen (6de leerjaar) namen deel aan de actie (+/- 200 leerlingen). In elke gemeente was er een stopplaats. De activiteiten op de stopplaatsen hebben zowel betrekking tot mobiliteit en milieu als tot veiligheid, zichtbaarheid en behendigheid. In Mortsel had de stopplaats betrekking op veiligheid (fietsherstelplaats). In Edegem had de stopplaats betrekking tot milieu (zie milieuaspecten) Dit jaar werd er gekozen om een boekje voor alle deelnemende leerlingen en leerkrachten op te maken (als bijlage bij dit MJP). Dit boekje kon gebruikt worden op de fietstocht zelf, om de dode momenten op de stopplaatsen op te vullen, of in de klas. Zo konden de leerlingen zowel voor als na de autoluwe dag nog rond mobiliteit werken. Ook kreeg iedere begeleider en leerkracht een uitgebreide routebeschrijving en een handig plannetje. We hebben voor alle leerlingen ook een milieuvriendelijke balpen laten maken met het opschrift Car Free Day. Deze balpen werd aan de eerste stopplaats uitgedeeld zodat er in het boekje gewerkt kan worden. De materialen die ook voor de vorige jaren werden aangemaakt (zoals wegwijzers, bordjes,…) werden hergebruikt. De kosten voor deze actie werden in Mortsel betaald met middelen uit het federaal preventiefonds. *Milieuaspecten* Met deze campagne hebben wij zeer sterk de nadruk willen leggen op het gebruik van de fiets voor korte afstanden (woon-schoolverkeer, woon-vrije tijd). Dit heeft volgens ons een rechtstreeks voordeel voor het milieu, met name minder gemotoriseerd verkeer (geluid en lucht). In dit kader werd op de stopplaats te Edegem een CO2-spel gehouden en moest aan de hand van de tentoonstelling van PIH over mobiliteit en milieu verschillende vragen worden opgelost Andere De ROB-actie werd verder gezet (verdelen stickers en brochures, infoborden op alle invalswegen, stickers op alle stedelijke voertuigen, artikels in Mortsel-info, …) Tijdens de dag van het Park organiseerde de milieuraad een fietstocht langs de Mortselse groengebieden en open ruimten. In 2004 werden geen nieuwe luchtkwaliteitsmetingen langs de drukke verkeersassen uitgevoerd. Hiervoor zal gewacht worden tot na de voltooiing van de heraanleg van de Antwerpsestraat (2005/2006). In het gemeentelijk informatieblad Mortsel-Info verschenen in 2004 verschillende artikels rond het thema mobiliteit/milieu. Een kopie van de artikels is als bijlage bij dit MJP gevoegd.
Bijlagen	Bijlage M.1: Brochure 'Op de Weg'

	Bijlage M.2: Boekje Car Free Day Bijlage M.3: • Mortsel Info september 2004: artikel rond de invloed van het verkeer op de luchtkwaliteit in Mortsel op basis van de metingen door het PIH en de VMM, gekoppeld aan tips voor alternatieve vervoerswijzen en milieuvriendelijk rijgedrag. • Mortsel Info van september 2004: artikel over de Week van de vervoering. • Mortsel Info van juli/augustus 2004: artikel over milieuvriendelijk rijden. • Mortsel Info van juni 2004: artikel fietstocht milieu- en sportraad.

PLANNING	
Geplande handelingen	Uitwerken van minstens één sensibilisatie-actie in het kader van niveau 1 van de cluster mobiliteit van de samenwerkingsovereenkomst 'milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling 2005-2007 en één milieugerichte actie uit het mobiliteitsplan.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Mobiliteitsambtenaar, preventiedienst, informatiedienst, milieudienst

Actie M.3: Eigen diensten

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In 2004 ontvingen 108 van de 218 gerechtigde personeelsleden de fiets- en stappremie van het stadsbestuur. 16 personeelsleden maakten gebruik van het openbaar vervoer. Het premiereglement van de fiets- en stappremie werd met het MJP 2004 overgemaakt. In 2004 zijn drie dienstfietsen aangekocht voor de dienst stadswerken. In 2004 is 1 bijkomende wagen voor de administratie (voor bodendienst, brandstof: benzine) en 1 vrachtwagen voor de werf (vervanging vrachtwagen feestploeg, brandstof: diesel) aangekocht.
Bijlagen	

PLANNING	
Geplande handelingen	Opstellen van een gebruiksanalyse van het gemeentelijk wagenpark op basis van de bestaande inventaris van het wagenpark en uitwerken van acties om het wagenpark milieuvriendelijker te maken (normen bij aankoop aangaande CO2 emissies (op basis van klasse-indeling), brandstofkeuze en voldoen aan Euro-normen). Verder zetten van de fiets- en stappremie en de financiële tussenkomst bij gebruik van het openbaar vervoer.
Bijlagen	

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	Algemene begroting betrokken diensten
Verantwoordelijke	Technische dienst, personeelsdienst en milieudienst

BODEM EN GRONDWATER

Uitvoering gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2007

Hoofdstuk milieuverstoring in de bodem en het grondwater : pagina 45-46

Actie B.1: Eigen diensten

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	De database (MS Access) met alle milieu- en exploitatievergunningen van 1944 tot nu, is voltooid en in gebruik genomen. De bodemattesten worden in het kader van de milieubarometer bijgehouden in een eigen register (MS Excel). In een aantal gevallen is het oriënterend bodemonderzoek via het PIH bij OVAM opgevraagd. De grondwaterstand in het stedelijk peilputtennetwerk (10 peilputten verspreid over heel Mortsel) is verder opgemeten door de stedelijke werf. Vijf oude stookolietanks, één oude benzinetank en één koolwaterstofafscheider zijn van Fort 4 verwijderd door een erkende ophaalfirma..

PLANNING	
Geplande handelingen	Periodieke controle van de stookolietanks bij gemeentelijke gebouwen terug uitvoeren (laatste controle in 2002) + oriënterend bodemonderzoek werf en recyclagepark afronden. Verder opvolgen van de grondwaterstand in het stedelijk peilputtennetwerk en het register met de bodemattesten. Opstellen van een kaart met de verontreinigde sites in Mortsel

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	Algemene begroting betrokken diensten
Verantwoordelijke	Milieuambtenaar en technische dienst, diensten fort 4

HINDER (niveau 1)

Uitvoering gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2007

Hoofdstuk geluidshinder : pagina 37-38
Hoofdstuk lichtverontreiniging : pagina 39-40

Actie H.1: Klachtenregistratie

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Overzicht klachten bij de milieudienst afkomstig van niet-ingedeelde inrichtingen: • Geluidshinder horeca: 3 klachten • Geurhinder horeca: 3 klachten • Afval horeca: 2 klachten • Geluidshinder glascontainer: 1 klacht • Opslag van inert afval op privaat eigendom: 3 klachten Voor wat betreft de ingedeelde inrichtingen verwijzen wij naar het overzicht van de toezichtstaken als bijlage I.3 bij dit MJP .
Beoordeling	Deze klachten zijn veelal afkomstig van eenmalige activiteiten of activiteiten die door de wetgever niet zijn verboden of gereglementeerd. Meestal kan het stadsbestuur enkel bemiddelend optreden tussen klager en veroorzaker.
Bijlagen	

PLANNING	
Geplande handelingen	Verdere opvolging van het dossier MKROS. Het meldpunt voor milieuklachten wordt in Mortsel Info vermeld. Klachten kunnen telefonisch, per brief of via e-mail worden overgemaakt. De burger kan ook gebruik maken van de meldingskaarten die worden verspreid via het gemeentelijk informatieblad. Er zijn interne dienstafspraken dat de milieuklachten, die eventueel bij andere diensten terecht komen, aan de milieudienst worden doorgegeven.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	NVT
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie H.2: Geluid

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Dhr Michel Schellens, erkend geluidsdeskundige bij het PIH (provinciaal instituut voor hygiëne) heeft in opdracht van het stadsbestuur 2 geluidsmetingen uitgevoerd waarvan 1 in het kader van een klacht en 1 bij de stedelijke bibliotheek om te dienen als basis voor het uitwerken van geluidsisolerende maatregelen voor de ventilatie- en koelingsinstallatie (terugdringen van de hinder van eigen diensten) Klachten van geluid (zie actie H.1) worden verder opgevolgd. Er werd nog geen politiereglement met administratieve sancties rond geluidshinder goedgekeurd.
Bijlagen	Bijlage H.1: Mortsel Info van juli/augustus 2004: artikel over geluidshinder door grasmaaiers

PLANNING	
Geplande handelingen	Uitvoeren van geluidsisolerende maatregelen bij de ventilatie- en koelingsinstallatie van de stedelijke bibliotheek (aanpak geluidshinder eigen diensten) Onderhoud en ijking van de geluidsmeter. Mogelijkheid tot het opstellen van een politiereglement met administratieve sancties rond geluidshinder onderzoeken.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	NVT
Verantwoordelijke	Milieudienst, hoofd techniek gebouwen, secretariaat

Actie H.3: Licht en geur

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In het gemeentelijk informatieblad Mortsel-Info verschenen in 2004 verschillende artikels rond het thema licht/geur. Een kopie van de artikels is als bijlage bij dit MJP gevoegd.
Bijlagen	Bijlage H.1: • Mortsel Info november 2004: artikel over lichthinder. • Mortsel Info juli/augustus 2004: artikel over milieuvriendelijk rijden. • Mortsel Info september 2004: artikel over luchtkwaliteit. • Mortsel Info februari 2004: artikel over slimmer stoken. Bijlage H.2: • IGEAN-afvalkrant van juni 2004: artikel over afval verbranden. • IGEAN-afvalkrant van februari 2004: artikel over verantwoord stoken

PLANNING	
Geplande handelingen	Verdere sensibilisatie (passief/actief)rond de cluster hinder

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	NVT
Verantwoordelijke	Milieudienst

Actie H.4: Bodem

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Op 6 december 2004 is een acute bodemverontreiniging opgetreden naar aanleiding van een sluikstort van garageafval (lekkende vaten met afvalolie e.d.). De feiten hebben zich afgespeeld langs de zoomweg rond Fort 3 op het grondgebied Mortsel. De lokale politie MINOS heeft proces-verbaal AN 64 L7 020 896/04 opgesteld lastens onbekenden. Een kopie van de bestuurlijke akte is als bijlage bij dit MJP gevoegd. De afvalstoffen zijn door de civiele bescherming verwijderd naar een erkende verwerker. Een erkende bodemsaneringsdeskundige type 2 heeft in opdracht van het stadsbestuur de nodige saneringswerken laten uitvoeren, begeleid en gerapporteerd. Het verslag van de bodemsaneringsdeskundige en de bestuurlijke akte is aan OVAM overgemaakt. Een kopie van het factuur van de erkende bodemsaneringsdeskundige en de ophaling en verwerking van de verontreinigde grond is als bijlage bij dit MJP gevoegd. Het stadsbestuur heeft een subsidiereglement m.b.t. het verwijderen van buitengebruik gestelde stookolietanks. Dit reglement is bij het MJP 2004 gevoegd. In november en december 2004 heeft de milieuadviesraad Mortsel i.s.m. het stadsbestuur de eerste 'tankslag' georganiseerd. De milieuadviesraad wenst met deze actie de inwoners van Mortsel maximaal te begeleiden bij het uitvoeren van de wettelijke verplichte buitengebruikstelling van oude stookolietanks (leegmaken, reinigen, opvullen/verwijderen) en de kostprijs door samenaankoop te verminderen. Maar liefst 61 inwoners van Mortsel hebben met de tankslag hun stookolietank laten leegmaken, reinigen, opvullen of verwijderen door een erkende firma aan minimale kostprijs. De gezamenlijke prijsvraag werd uitgevoerd door de milieuraad Mortsel. Meer informatie op de website www.milieuraadmortsel.be onder tankslag en in de powerpointpresentatie als bijlage bij dit MJP.
Bijlagen	Bijlage H.3: kopie bestuurlijke akte schadegeval bodemverontreiniging Bijlage H.4: facturen erkende bodemsaneringsdeskundige en sanering en verwerking van verontreinigde grond Bijlage I.6: powerpointpresentatie tankslag

PLANNING	
Geplande handelingen	Voor 2005 zal, indien bij een schadegeval door bodem- of grondwaterverontreiniging verdere maatregelen moeten genomen worden, dit onmiddellijk aan OVAM melden. Het gaat hier in het bijzonder over schadegevallen waarop de niet-klassieke regelingen voor de vaststelling van bodemverontreiniging van toepassing zijn. Er zal een tweede editie van de 'tankslag' doorgaan bij voldoende belangstelling.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	NVT
Verantwoordelijke	Milieudienst

NATUURLIJKE ENTITEITEN (niveau 1)

Uitvoering gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2007

Hoofdstuk verlies van biodiversiteit : pagina 50 t.e.m. 53

Actie N.1: Uitvoeren van het GNOP-actieprogramma

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	**Algemeen** Algemene visie niveau 1 Voor wat betreft de algemene visie verwijzen wij naar het goedgekeurde GNOP dat voor onze stad betrekking heeft op alle nog resterende en potentiële groen- en natuurgebieden binnen onze dicht bevolkte en geheel verstedelijkte stad. Naast de visievorming in het GNOP werd voor Fort 4, de oude spoorwegbermen, Klein Zwitserland en de Koude Beekvallei bijkomende visievorming ontwikkeld. Gebruik actiefiches Bij dit MJP zijn geen actiefiches voor subsidies in het kader van de samenwerkingsovereenkomst 'milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' bijgevoegd omdat er geen subsidieerbare acties zijn uitgevoerd of de acties reeds via andere kanalen gesubsidieerd worden. Groendak De stad Mortsel beschikt over een subsidiereglement op de aanleg van hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en groendaken. In de gemeenteraad van 30 september 2003 werd dit reglement goedgekeurd (subsidiebedrag van 30€/m² voor groendaken vanaf 10m²). Dit reglement werd bij het MJP 2004 gevoegd. In Mortsel Info van december verscheen er een artikel over een groendak en in de stedelijke informatiebrochure rond hergebruik en infiltratie van regenwater staat ook informatie over de subsidie groendaken. Het artikel in Mortsel-Info en de informatiebrochure bevinden zich als bijlage bij dit MJP. In 2004 werd één subsidie goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen (besluit als bijlage bij dit MJP) **Natuur** Natuurvergunningen In 2004 werden geen natuurvergunningen of meldingen (zoals bedoeld in het natuurvergunningsdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten) ingediend of behandeld door onze diensten en ons bestuur. Bermbeheer Mortsel is de dichtbevolkste stad van Vlaanderen. Enkel in het landbouwgebied Gasthuishoeven komen nog enkele landbouwwegen met bermen voor. De bermen van deze wegen worden door de eigenaars of pachters (landbouwers) onderhouden. Zoals uit het GNOP blijkt kennen deze smalle bermen in een gebied met

intensieve landbouw een nitrofiele vegatatie met zeer beperkte natuurwaarde. Dhr Frank Buysse, natuurwachter van AMINAL afdeling natuur, kan dit bevestigen.
Door de aankoop en inrichting van de bufferstrook langs de Fortloop (zie actie N.1 van het MJP 2003) en het project inrichting gronden langs Koude Beek (project ingediend samen met het MJP 2003) probeert ons bestuur de natuur in dit landbouwgebied nieuwe kansen te geven.
Voor het overige zijn er in onze stad geen bermen die onder het bermbeheer vallen.

Reglement KLE
Het stadsbestuur beschikt over een subsidiereglement voor de aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen. In 2004 werden een subsidie uitgekeerd aan Natuurpunt Land van Reyen voor de uitvoering van beheerswerken in het natuurgebied Klein Zwitserland.

Beheersvisie Natuurpunt Klein Zwitserland
visievorming
Als bijlage bij dit MJP vindt u de beheersvisie 2004 van Natuurpunt voor het gebied Klein Zwitserland. Deze visie sluit aan bij de bepalingen van het GNOP Mortsel

Bos en groen (harmonisch parkbeheer)

Inleiding
In Mortsel zijn geen bossen. De aanwezige groengebieden worden als park- of natuurgebied beheerd. De principes van harmonisch parkbeheer worden toegepast op Fort 4 en de oude spoorwegbermen. Klein Zwitserland wordt door Natuurpunt beheerd als natuurreservaat (zie deel natuur).

Kennisopbouw
Onze stedelijke groendeskundige Eric Van Reusel heeft op 24 november 2003 het attest 'lesgever harmonisch park- en groenbeheer' behaald bij de AMINAL afdeling Bos en Groen.

Fort 4
Visievorming
De afdeling natuur van het PIH heeft in opdracht van het stadsbestuur een inventarisatieplan voor Fort 4 met afbakening van de waardevolle delen en voorstellen voor beheersmaatregelen opgemaakt. Het inventarisatieplan is bij het MJP 2004 gevoegd.
In 2004 werd verder gewerkt aan het parkbeheersplan doch het is nog niet voltooid.

Acties
In het voorjaar van 2004 werden de beheerswerken in het bosgebied tussen sporthal en zwembad (het verwijderen van een 20-tal volgroeide witte abelen) uitgevoerd. Dit gebied werd oorspronkelijk als hakhout beheerd maar de bomen zijn in de loop der jaren uitgegroeid tot zeer grote volwassen bomen die bij stormweer één voor één afbreken en een gevaar vormen voor gebruikers, omwonenden en het wegverkeer op de naastgelegen weg (Drabstraat). Een groot deel van het hout werd gebruikt voor het afbakenen van wandelpaden en het creëren van moeilijk toegankelijke zones. Een aantal bomen werden op een hoogte van +/- 4m afgezaagd zodat de staande dode stammen o.m. door de aanwezige spechten als voedsel- of nestplaats kunnen gebruikt worden.
De visie van de afdeling natuur van het PIH m.b.t. deze werken is als bijlage bij dit MJP gevoegd.

In uitvoering van het GNOP en het inventarisatieplan werden exoten zoals paplaurier verder van het domein verwijderd. Er werd 125 lopende meter haag aangeplant ter vervanging van de oude draadafsluiting van de kazerne. Er werd ruigtebeheer toegepast op plaatsen met overwoekering door braamstruiken.

Er werden nog enkele kleinere erosiegevoelige en/of waardevolle delen van het domein Fort 4 afgesloten met kastanjehekken of snoeihout, gestapeld tussen houten palen.

Er werden enkele streekeigen hagen en houtkanten aangeplant.

	Het visreglement werd nog niet vernieuwd. De visplaatsen werden gerenoveerd om het gebruik van niet-reglementaire plaatsen minder aantrekkelijk te maken. Oude spoorwegbermen *visievorming* Het project van de 'groene wandel- en fietsberm' werd in 2002 goedgekeurd door de afdeling Bos en Groen als project binnen de wedstrijd 'groene verbindingen in een verstedelijkte omgeving' in het kader van het harmonisch parkbeheer (zie MJP 2003). *acties* • De beheerswerken, ingediend als bijlage N1 en N2 bij de tussentijdse evaluatie van het MJP 2004, werden inmiddels uitgevoerd. • Er werd een eerste informatiebord bij Hoeve Dieseghem geplaatst. • Bij de poel aan de Waesdonckstraat werd een afsluiting geplaatst. Er wordt voor deze acties geen subsidie aangevraagd in het kader van de samenwerkingsovereenkomst 'milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' daar dit project voor 80% gesubsidieerd wordt via de afdeling Bos en Groen. **Landschap** Fort 4 In het kader van het Interreg IIIb programma van de EU en i.s.m. de afdeling monumenten en landschappen, het provinciebestuur en het stadsbestuur is gestart met het project 'landschappelijk herstel en gevelrestauratie van het hoofdfront'. Een aantal oude loodsen en werkplaatsen, oude stookolietanks, een tankstation en een verbrandingsoven werden verwijderd. De hellingen werden hersteld en de gevels van het hoofdfrontgebouw en de caponniéres worden gerestaureerd. Hierdoor komen zowel de parkfunctie als het historisch karakter van het domein veel beter tot hun recht. In totaal werd 7.632m² gebouwen en verhardingen omgezet in groenzone. Een artikel in Mortsel –Info van juni werd als bijlage bij dit MJP gevoegd. Koude Beek vallei *visievorming* Het provinciebestuur heeft aan de studiebureaus Haecon en Ecorem de opdracht gegeven voor het opmaken van een ontwerp voor het natuurtechnisch herinrichten van de Koude Beek te Mortsel en Borsbeek. Het stadsbestuur en Natuurpunt zijn betrokken bij het opstellen van deze studie. Het project bevindt zich in de voorontwerpfase. De resultaten van de voorontwerpfase (deel Mortsel) werden bij het MJP 2004 gevoegd. De beek zal meer plaats en meer zichtbaarheid in het landschap krijgen. De ecologische waarde zal sterk verbeteren. De ontwerpfase is omwille van problemen met het studiebureau Haecon (deels overgenomen door Soresma) nog niet afgerond en het project is bijgevolg nog niet voorgelegd aan de gemeenteraad. In het ontwerp ruimtelijk structuurplan Mortsel wordt de Koude Beek vallei ingekleurd als groen verbindingsgebied tussen Fort 3 te Borsbeek en het parkgebied Fruithout te Hove/Boechout. Het ontwerp ruimtelijk structuurplan Mortsel is nog niet goedgekeurd door de gemeenteraad.
Bijlagen	Bijlage N.1: • Mortsel-Info december 2004: artikel over groendak • Mortsel-Info juni 2004: landschappelijk herstel Fort 4 Bijlage N.2: informatiebrochure subsidies water en energie (incl groendak) Bijlage N.3: beheersvisie 2004 Klein Zwitserland van Natuurpunt Bijlage N.4: visie afdeling natuur PIH

PLANNING	
Geplande handelingen	**Bos en groen (harmonisch parkbeheer)** Fort 4 Opstellen parkbeheersplan. Uitvoeren van verder natuurgericht beheer o.m. op het vlak van verblijfplaatsen voor vleermuizen, aanplant van streekeigen beplantingen, oeverbeheer, …

	Hiervoor zal mogelijk een subsidieerbare actie worden ingediend. Oude spoorwegbermen Verdere uitvoering van de natuurbeheerswerken voorzien in het project 'groene wandel- en fietsberm' (zie MJP 2003). Deze werken omvatten hoofdzakelijk maaibeheer en beheer van ruigtezones. **Landschap** Koude Beek vallei Verdere opvolging van het project tot het opmaken van een ontwerp voor het natuurtechnisch herinrichten van de Koude Beek te Mortsel en Borsbeek. Verdere opvolging van de opmaak van het ruimtelijk structuurplan Mortsel.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	879/721-60 uitvoeren GNOP
Verantwoordelijke	Milieuambtenaar, groenambtenaar, technische dienst, diensten fort 4

Actie N.2: Sensibilisatie

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In 2004 organiseerde de milieuadviesraad Mortsel een nestkastenactie. Er werden 3 types nestkasten voor mezen en een mussenpot in aardewerk aangeboden. In totaal werden 144 stuks verkocht aan 53 klanten. Mortsel neemt sinds 1996 deel aan de actie 'Behaag … natuurlijk' van Natuurpunt. In 2004 werden 2438 haagplanten verkocht aan 43 klanten, goed voor 759 m nieuwe haag in Mortsel. Natuurpunt heeft in samenwerking met de dienst cultuur en de duurzaamheidsambtenaar een educatief natuurleerpad (Hazelwormpad) aangelegd op het natuurgebied Klein Zwitserland. Natuurpunt kreeg hiervoor een projectsubsidie van 1250€ via het Contactforum voor Erfgoedverenigingen bij de afdeling monumenten en landschappen. De brochure van het Hazelwormpad is als bijlage bij dit MJP gevoegd. Het stadsbestuur heeft deelgenomen aan de Dag van het park op Fort 4. Hier was o.m. een biocafé aanwezig en er werd een fietstocht en natuurwandelingen georganiseerd. Natuurpunt en het actiecomité Bessemstraat doen regelmatig natuurwandelingen en beheerswerken bij Klein Zwitserland, fort 4 en de Bessemstraat. Hiervoor wordt ook via de gemeentelijke informatiekanalen reclame gemaakt. Voorstelling boek Natuurbeheer ism Natuurpunt: zie actie BD.5 In het gemeentelijk informatieblad Mortsel-Info verschenen in 2004 verschillende artikels rond het thema natuur. Een kopie van de artikels is als bijlage bij dit MJP gevoegd.
Commentaar	Voor meer informatie over de actie behaag … natuurlijk en de nestkastenactie verwijzen wij naar www.milieuraadmortsel.be
Bijlagen	Bijlage N.1: • Mortsel Info oktober 2004: artikel over de nestkastenactie. • Mortsel Info juli/augustus 2004: artikel over de natuurlijke bloemenweide voor het stadhuis. • Mortsel Info september 2004: artikel over de behaagplantactie. • Mortsel Info mei 2004: artikel over voordracht 'Kruiden op kleine plekjes'. Dit werd georganiseerd ism de dienst cultuur en Velt. • Mortsel info mei 2004: artikel over de groenbon van de Vlaamse Gemeenschap Bijlage N.5: Brochure Hazelwormpad

PLANNING	
Geplande handelingen	Mortsel zal terug deelnemen aan de actie 'Behaag … natuurlijk' en plant een tweede editie van de nestkastenactie.

	Deelname aan de Dag van het Park op Fort 4 i.s.m. Natuurpunt en de milieuadviesraad

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

INTERNE MILIEUZORG

Uitvoering gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2007

Hoofdstuk krijtlijnen voor een duurzaam gemeentelijk beleid : pagina 55 t.e.m. 57

Actie IM.1: Intern milieuzorgsysteem

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In november 2004 werd vergaderd met de werkgroep interne milieuzorg. Er werd getracht dat elke dienst werd vertegenwoordigd in de werkgroep. Na de vergadering moest echter geconcludeerd worden dat dit niet haalbaar is. Niet elke dienst stuurde een vertegenwoordiger. Bovendien waren er een paar vertegenwoordigers die door hun negatief gedrag zorgden voor een moeizame vergadering. Om te komen tot directe beslissingen, om de positief denkenden verder aan te moedigen, zal er enkel vergaderd worden met die personeelsleden die geïnteresseerd zijn.Dit wil zeggen dat niet alle diensten in de werkgroep vertegenwoordigd zullen worden. Indien er beslissingen worden genomen, zullen deze bekend worden gemaakt, ofwel via mail, ofwel persoonlijk door de duurzaamheidsambtenaar. Er zal een draaiboek interne milieuzorg opgemaakt worden. In 2004 werd reeds een kladversie opgemaakt. Tegen eind maart 2005 moet de eerste definitieve versie opgemaakt worden. In de loop van maart 2005 zullen er interne milieuacties (besproken tijdens de vergadering in 2004) uitgevoerd worden. Nadien zal er een evaluatievergadering gehouden worden. Het is de bedoeling dat het draaiboek Interne milieuzorg een uitgebreid overzicht wordt met: stand van zaken, te nemen acties en doelstellingen en dit voor verschillende thema's, ondermeer: afval, secundaire grondstoffen, kantoormateriaal, catering, energie, water, mobiliteit. De draaiboek zal in het college gebracht worden en bekend gemaakt worden aan alle personeelsleden via een nieuwsbrief. Losse korte mails worden zo veel mogelijk vermeden daar het niet de bedoeling is om de personeelsleden hun mailbox te 'overbelasten'. **VASTE STOFFEN** <u>papier</u> De administratieve diensten en de scholen maken gebruik van TCF kringlooppapier (50% postconsumer en 50% pré consumervezels, Motif Recycled Plus) met Blauer Engellogo. De kopieermachines kunnen recto-verso kopiëren. De nodige instructies werden aan het personeel gegeven. Voor de interne post wordt er gebruik gemaakt van doorgeefenveloppes. Mortsel Info wordt gedrukt op recyclagepapier (sinds mei 2003). Sommigen produceren meer kladpapier dan dat ze kunnen gebruiken. Op de technische dienst is er een proefproject opgestart: het kladpapier dat niet gebruikt zal worden, wordt ingezameld. Blijkt dat na een aantal maanden veel papier wordt ingezameld, zullen er stappen ondernomen moeten worden. Het kladpapier wordt in kleine formaten gesneden zodat ze in een metalen blocnotehouder op bureau kunnen gelegd worden (neemt minder plaats in dan A4-blocnotes en is bovendien handig om telefoonnummers snel te noteren. Na de vergadering interne milieuzorg werd beslist om het proefproject uit te breiden. Er is reeds een drukkerij gevonden die het papier gratis wil versnijden. Faxen met computer door aanpassing van programmatuur computers en phonemanager zal , na overleg, niet toegepast worden. Hetgeen gefaxt moet worden zijn documenten die een handtekening vereisen.

	Wanneer er te veel brochures, … door een afzender worden verstuurd, worden deze telefonisch gecontacteerd om dit in de toekomst te vermijden. Tijdens overleg interne milieuzorg heeft de medewerkster van de informatiedienst gemeld dat dit vruchten heeft afgeworpen. <u>Kantoormateriaal</u> De toners en inktpatronen voor hergebruik worden apart ingezameld. Eind december heeft Mortsel zich kandidaat gesteld voor het project Groen Bestek van Bond Beter Leefmilieu. In bijlage de collegebeslissing. Bond Beter Leefmilieu heeft onze kandidatuur niet weerhouden. Bijgevolg zal de milieudienst, in samenwerking met het secretariaat, het aspect milieuvriendelijk kantoormateriaal op eigen initiatief verder behandelen. <u>catering</u> Voor het stadhuis worden hoofdzakelijk drank in statiegeldverpakkingen aangekocht, met uitzondering van wijn. Vanaf 2003 wordt nu ook fruitsap in herbruikbare drankverpakkingen aangekocht. Naast het aanbod van klontjes suiker in aparte verpakking en koffiemelk in plastieken verpakking van 5 ml, worden deze nu ook aangeboden in resp. een suikerstrooier en glazen flesjes. Bij activiteiten van stad Mortsel wordt gebruik gemaakt van herbruikbare bekers. Na overleg interne milieuzorg werd beslist om aan het college de aankoop van bio- en fairtrade producten voor te stellen. <u>Andere</u> Reductieplan bestrijdingsmiddelen Gebruik van compost op openbare terreinen, FSC-hout, steenpuin Het houden van kippen door de technische dienst **ENERGIE** Opvolgen energieboekhouding: zie actie E.1 Opmaak energie-audits: – ABK (academie beeldende kunst): verwarming – AMWD (academie muziek, woord en dans: verwarming en verlichting Bouwproject Antwerpsestraat (vroegere bakkerij Rubbens) wordt verder uitgewerkt: in dit herbouwproject zal de nodige aandacht besteed worden aan voldoende isolatie/ventilatie, toepassing passieve zonne-energie, hoogrendement verwarmingsinstallatie en plaatsing zonneboiler. Verdere uitwerking van het aanbrengen van doorgedreven isolatie aan het instructiezwembad Den Bessem. Isoleren jeugdlokalen in de Van Dyckstraat en de Edegemsestraat. Zie wedstrijddossier ‘Meest energiebewuste gemeente van Vlaanderen, 2003’. Op het stadhuis warmt een zonneboiler het water voor de fietsersdouche op. Alle douches van de stad zijn voorzien van spaardouchekoppen.

	Via mail werd aan de personeelelden gevraagd om PC-powermanagement toe te passen: Beelscherm uitschakelen na bv 15 min Vaste schijven uitschakelen na bv 25 min. Systeem op stand by: na bv 30 min Systeem in slaapstand: na bv 45 min Deze actie gebeurde in samenwerking met de informaticadienst. In zitting van het college van 28 juni werden enkele actiepunten ivm energie besproken, ondermeer: - het plaasten van minder toestellen - de aankoop van huishoudelijke toestellen met A-label - de aankoop van kantoormateriaal met Energy Star-label - de aankoop van TFT-schermen - uitvoer relightingstudie bij aanpassing verlichting - instellen energiebeheerssysteem - opstarten proefproject tijdschakelklokken - uitschakelen circulatiepompen Enkel het vierde actiepunt wordt niet uitgevoerd. **WATER** Watervrije urinoirs, waterzuinige kranen met drukknop **MOBILITEIT** Het personeel krijgt een stap- en fietsvergoeding. Gedeeltelijke terugbetaling abonnement openbaar vervoer Voor het personeel staan dienstfietsen ter beschikking **ALGEMEEN** Op 15 juni 2004 hebben de duurzaamheids- en milieuambtenaar de studiedag Interne milieuzorg voor het lokale beleid, georganiseerd door provincie Antwerpen, bijgewoond.
Bijlagen	Bijlage 49: voorlopige versie draaiboek Interne Milieuzorg Bijlage: collegebeslissing groen bestek.

PLANNING	
Geplande handelingen	Verdere uitwerking van het Draaiboek Interne Milieuzorg en de nodige acties die er in vermeld worden.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	NVT
Verantwoordelijke	Milieudienst

ENERGIE (niveau 2)

Uitvoering gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2007

Hoofdstuk rationeel energiegebruik : pagina 77-78

Actie E.1: Energiezorgsysteem

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Op de technische dienst staan Jo Dreezen (hoofd techniek gebouwen), Philippe Jans (technisch medewerker) en Erik Mertens (milieuambtenaar) in voor het opstellen en uitvoeren van het energiezorgsysteem. Het energieboekhoudingssysteem voor 2004 en een energiejaarrapport zijn als bijlage bij dit MJP gevoegd. In 2004 werd gekozen voor een zelf ontwikkelde Excel-toepassing in afwachting van de internettoepassing van GEDIS. De resultaten van de energie-audits voor de bibliotheek (ventilatie, verwarming en zonnewering) en de academies voor beeldende kunst (ABK) en muziek, woord en dans (AMWD) (beide verwarming) zijn als bijlage bij dit MJP gevoegd. Overzicht uitgevoerde werken in 2004: • Plaatsen van zonnewerende en thermisch isolerende beglazing boven de leeszaal van de bibliotheek Stand van zaken voor de geplande werken • Isolatiewerken instructiebad zwembad: toegewezen – uitvoering in 2005 • Bouwproject Antwerpsestraat 44-46 (vroegere bakkerij Rubbens): toegewezen – uitvoering in 2005 • Aanpassen regeling verwarming stadhuis: toegewezen – uitvoering in 2005 • Aanpassen dichting ramen in de academie voor beeldende kunst: uitvoering gepland in 2005 • Aanpassen ventilatie bibliotheek (oververhitting zomer): uitvoering gepland in 2005 • Aanbrengen dakisolatie bij ontspanningslokalen aan de Mayerlei: uitvoering gepland in 2005 • Isolatie jeugdlokalen Oude God: uitgesteld voor onbepaalde tijd wegens onzekerheid toekomst gebouw • Vernieuwen verwarming L.Gevaertschool – minisporthal: uitgesteld voor onbepaalde tijd wegens onzekerheid bestemming gebouw Sensibilisering gebouwbeheerders: op basis van de energie-audits werd overleg gepleegd met de gebouwbeheerders. Omwille van het sterk gestegen energieverbruik gevraagd in de Marc Liebrecht Schouwburg werd gevraagd naar de oorzaak van deze stijging.
Bijlagen	Bijlage E.1: energieboekhouding 2004 Bijlage E.2: energiejaarrapport Bijlage E.3: energie-audit AMWD Bijlage E.4: energie-audit ABK Bijlage E.5: energie-audit bibliotheek

PLANNING	
Geplande handelingen	Voorbereiden opstart nieuw energieboekhoudingssysteem i.s.m. GEDIS De principes van REG opnemen in alle programma's van eisen en lastenboeken voor alle geplande renovatie- en nieuwbouwprojecten. Het nodige studiewerk (opmaak energie-audits) wordt uitbesteed aan externe deskundigen met uitzondering van zeer beperkte renovaties. De energiecoördinatoren Jo Dreezen (hoofd gebouwen technische dienst) en Erik Mertens (milieuambtenaar technische dienst) volgen het werk van de externe

	deskundigen op en vertalen hun advies in de programma's van eisen en lastenboeken. Aanpassing of vernieuwing van de onderhoudscontracten voor de verwarmingsinstallaties van de verschillende stadsgebouwen.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	Algemene begroting van de betreffende gebouwen
Verantwoordelijke	Technische dienst

Actie E.2: Hernieuwbare energie

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	In 2004 werden geen eigen bouwprojecten met gebruik van hernieuwbare energie uitgevoerd. Mortsel heeft een subsidiereglement voor de plaatsing van zonneboilers (zie actie E.3) In 2004 werden er 4 subsidiedossiers goedgekeurd en uitbetaald. Na afspraak met de milieuambtenaar kan een geleid bezoek aan de zonneboiler in het stadhuis worden gebracht. In Mortsel Info van juni verscheen er een artikel over de zonneboiler (zie bijlage bij dit MJP).
Bijlagen	Bijlage E.6: Mortsel Info juni 2004: artikel zonneboiler

PLANNING	
Geplande handelingen	Voor het bouwproject Antwerpsestraat 44-46 (vroegere bakkerij Rubbens) wordt de plaatsing van een zonneboiler voorzien.

ORGANISATIE 2005	
Begrotingskrediet	Begrotingspost voor bouwproject Antwerpsestraat 44-46
Verantwoordelijke	Technische dienst

Actie E.3: Sensibilisering

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	*Subsidies* Op 26 maart 2002 heeft de gemeenteraad het subsidiereglement voor de plaatsing van een hoogrendementverwarmingsinstallatie, de plaatsing van hoogrendementsglas, dakisolatie en een zonneboiler goedgekeurd. Dit reglement werd reeds met het MJP 2002 bezorgd. Op 27 januari 2004 heeft de gemeenteraad het subsidiereglement voor de plaatsing van een hoogrendementverwarmingsketel en -branders, de plaatsing van hoogrendementsglas, dakisolatie en een zonneboiler aangepast. Voor woningen met een niet-geïndexeerd kadastraal inkomen van meer dan 1.100€ worden de premies om budgettaire redenen gehalveerd. Een kopie van dit reglement is als bijlage bij dit MJP gevoegd. In 2004 werden 202 subsidiedossiers goedgekeurd voor een totaal subsidiebedrag van 33.376€. Alle aanvragers werden ook in kennis gesteld van de subsidiemogelijkheden via GEDIS en de federale belastingvermindering. *Brochure* Het stadsbestuur geeft een brochure uit met tips rond rationeel energiegebruik (REG) en een overzicht van alle subsidiemogelijkheden. Deze brochure wordt verdeeld via de technische dienst, het woonloket en de informatiedienst. Een kopie van de vernieuwde brochure (versie 2004) is als bijlage bij dit MJP gevoegd.

	Straalt je dak In samenwerking met de firma Eurosense, de milieuadviesraad, Tandem en de stad Antwerpen werd het project 'Straalt je dak' uitgevoerd. Hierbij werden thermografische foto's van heel Mortsel gemaakt. Op deze foto's kan de isolatiegraad van het dak van de woningen en eventuele warmteverliezen worden gedetecteerd. Het project mocht op heel wat persbelangstelling rekenen. De foto's werden aan het grote publiek voorgesteld tijdens de tentoonstelling 'duurzaam bouwen' (zie hieronder: oktober milieumaand). Meer dan 240 inwoners van Mortsel bestelden een gratis afdruk van hun woning bij de milieudienst. Voor meer informatie verwijzen wij naar de website www.milieuraadmortsel.be. Hier staat ondermeer een link naar de foto zelf. De originele foto's (dus niet de PDF versie op de website) hebben een veel hogere resolutie waardoor details per perceel zichtbaar zijn. Een voorbeeldfoto van deel van een straat in Mortsel is als bijlage bij dit MJP gevoegd. *Oktober milieumaand* De milieudienst organiseerde in 2004 de actie 'oktober milieumaand'. In dit kader werd een bezoek gebracht aan 3 voorbeeldwoningen op het vlak van REG en hernieuwbare energie in Mortsel. Van 29 oktober tot 27 november 2004 was er in het stadhuis een tentoonstelling 'duurzaam bouwen' met o.m. aandacht voor REG en hernieuwbare energie (stand van ondermeer ANRE, VIBE, IZEN). Voor meer informatie over de campagne 'oktober milieumaand' verwijzen wij naar de rapportering bij de cluster burgers en doelgroepen. Er worden gratis energiemeters (elektriciteit) ontleend.
Bijlagen	Bijlage E.7: subsidiereglement rationeel energiegebruik Bijlage E.8: informatiebrochure subsidies energie en water versie 2004 Bijlage E.9: thermografische foto straat Mortsel

PLANNING	
Geplande handelingen	Organisatie van sensibilisatie-actie met aandacht voor de thermografische foto's. Verdere informatieverstrekking via Mortsel Info, de informatiebrochure rond de subsidies voor REG en hergebruik en infiltratie van regenwater, de website van de stad Mortsel.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst

BURGERS EN DOELGROEPEN

Actie BD.1: Communicatiekanalen

Doelstelling: de bevolking en de diverse doelgroepen op de hoogte brengen van de verschillende milieuaspecten en aanzetten tot een meer duurzame levenswijze.
Dit gebeurt via externe en interne communicatie

EXTERNE COMMUNICATIE

Mortsel Info
Dit is het maandelijks informatieblad van de stad Mortsel. Het informatieblad verschijnt elf keer per jaar. Het wordt huis aan huis bezorgd in heel Mortsel. Op de informatiedienst kan het blad ook verkregen of ingekeken worden. Elke maand verschijnen in het informatieblad artikels over milieu en duurzame ontwikkeling. De milieuartikels worden opgesteld door de milieuambtenaar en de duurzaamheidsambtenaar. Bij het opstellen van de artikels wordt er op toegekeken dat de uitleg omtrent de milieuzaken niet te gespecialiseerd is zodat de tekst voor elke burger verstaanbaar is.

Voor de artikels die verschenen in Mortsel Info 2004 verwijzen we naar actie 3.

De website
De stad Mortsel beschikt over de website www.mortsel.be en de milieuraad over de site www.milieuraadmorstel.be. Via de eerste site kan enkel de afvalkalender geraadpleegd worden. Op de tweede website kan men de verslagen van de milieuraad terugvinden en ook meer informatie over de kippenactie, stookolietanks, …

In 2005 zal de website van stad vernieuwd worden. Er wordt gepland dat op de site www.mortsel.be een duidelijke link wordt gelegd naar een milieuluik waar op een gestructureerde wijze meer informatie over het milieu en duurzame ontwikkeling te vinden is.

De vernieuwing van de website van stad Mortsel was eerst gepland in 2003, nadien in 2004. Wegens interne redenen is dit niet uitgevoerd kunnen worden.

Via Mortsel Info worden ook andere websites, relevant bij het artikel, bekend gemaakt. Wanneer bv. er een artikel verschijnt over ecologisch tuinieren, wordt het internetadres van VELT vermeld.

De afvalkalender
De afvalbrochure met afvalkalender 2005 is uitgebreider dan de voorgaande jaren.

De afvalkrant van IGEAN
IGEAN beidt de mogelijkheid aan de gemeenten aan om een artikel over het eigen afvalstoffenbeleid in hun afvalkrant te laten verschijnen. Wat in 2004 verscheen, is terug te vinden onder actie 3. .

Brochure stad Mortsel

De milieudienst tracht elk jaar een brochure op te maken over een specifiek milieuthema. De brochures zouden huis aan huis bedeeld worden. In 2003 werd de brochure 'Verlaag uw waterfactuur – Verlaag uw energiefactuur' bedeeld. In deze brochure kwam het volgende aan bod:

<u>Energie:</u>
- Inleiding: waarom duurzaam omgaan met energie
- Realisaties stad Mortsel
- Energietips
- Mogelijkheid tot ontlening van energiemeter
- Premiebonnen van stad Mortsel
- Cadeaubon spaardouchekop of radiatorfolie
- Financiële tegemoetkoming door andere instanties.

Water:
- Inleiding: Waarom duurzaam omgaan met water?
- Gevolgen van verhardingen
- Realisaties stad Mortsel
- Watertips
- Premiebonnen van stad Mortsel
- Cadeaubon spaardouchekop

In 2004 werd de brochure uitgebreid met de premies van het woonloket: deze premies houden premies in voor het functioneel verbeteren van de woning en premies voor gevelverfraaiing. De vernieuwde brochure werd niet huis aan huis bedeeld maar kenbaar gemaakt in Mortsel info.

In 2005 zal een brochure over afvalarm winkelen huis aan huis bedeeld worden.

In 2006 zal de brochure handelen over pesticidengebruik, ecologisch tuinieren, composteren, kippenactie, biologische producten. Hier zal ook gewerkt worden met premiebonnen (kippen, compostvat) en vermoedelijk zal een wedstrijd uitgeschreven worden.

Overige
Voor aankondiging van bepaalde milieuactiviteiten worden de volgende kanalen gebruikt:
- affiches opgehangen,
- flyers ter beschikking in de winkels, dokterpraktijken en openbare plaatsen gelegd,
- eigen brochures en brochures van derden verspreid of ter inzage op de technische dienst gelegd.,
- persberichten verspreid,
- panelen opgesteld op verschillende openbare locaties,
- reclame in de lokale persbladen gepubliceerd,
- gerichte mailings verstuurd,
- brieven verstuurd naar verenigingen, adviesraden, …
- lichtkrant vanaf 2005

In de brochure afvalarm winkelen kan een bon uitgeknipt worden om deze in te ruilen voor een herbruikbare boodschappentas. Indien de Mortselaars op de hoogte willen gehouden worden ivm milieuactiviteiten, kunnen ze het desbetreffende vakje op de bon aankruisen.

Elke nieuwe actie gepland door de stad Mortsel (bv. verkoop van kippen) wordt meegedeeld in Mortsel Info. Grote activiteiten als de milieumaand (zie later) worden ook kenbaar gemaakt o.a. via affiches, flyers, mailings, brieven, brochures en reclame in lokale bladen Wanneer informatie over een welbepaalde thema wordt verspreid, worden vooral de communicatiekanalen Mortsel Info, panelen op de openbare plaatsen, brochures en folders gebruikt. Het spreekt voor zich dat in de afvalkrant en de afvalkalender enkel het thema afval aan bod komt. Op de website zal de meest relevante milieu-informatie geplaatst worden.Dient er specifiek een doelgroep,bv scholen, aangesproken te worden, wordt er meestal gebruik gemaakt van e-mail of brieven.

INTERNE COMMUNICATIE

Personeelsblad Dubbelpunt:
Maandblad voor alle personeelsleden van het stadsbestuur Mortsel. Hierin verschijnen op initiatief van de milieudienst artikels rond milieu en duurzame ontwikkeling. Zo verscheen in het Dubbelpunt van oktober een artikel over Oktober Milieumaand. Dubbelpunt wordt verspreid onder het stadspersoneel, het personeel van v.z.w. Sport, het personeel van politiezone MINOS, het onderwijzend personeel van de stadsscholen en alle gepensioneerde personeelsleden.

Dienstnota:
De stadssecretaris verspreidt dienstnota's op papier en per mail aan alle personeelsleden van het stadsbestuur. Het draaiboek Interne Milieuzorg zal op deze manier verspreid worden (actie IM1)

Ambtelijke overlegorganen:
Wij verwijzen hier naar het bestaande wekelijkse ambtelijk overleg waaraan de milieudienst deelneemt (actie I.1). Het verslag van deze vergadering, dat afhankelijk van de agenda deels over milieu en duurzame ontwikkeling gaat, wordt aan alle diensten en het college van burgemeester en schepenen verspreid.

Werkgroep interne milieuzorg
In november 2004 werd de tweede vergadering met de werkgroep interne milieuzorg georganiseerd. Zie Actie IM.1

Collegiaal overleg
Elf maal per jaar wordt er overlegd met de verschillende diensten. Dit kanaal wordt ook gebruikt om milieuaspecten te benadrukken (bv. strijd tegen verspilling van papier).

Actie BD.2: Acties per doelgroep

Via de verschillende communicatiekanalen wordt getracht om diverse doelgroepen te bereiken.

Per doelgroep wordt hieronder verwezen naar de meest relevante specifieke fiches. Daar kan u meer gedetailleerde informatie vinden.

Doelgroep	Actiefiche
Alle burgers	V1 – V2 – V3 - V4 – V5 – V6 – V9 – V12 – V13 – V14 – V15– V17 – V18 – V19 - V20 - V23 – V24 - V.25 – V26 - V27 – V29 – W3 – M1 – H1- H.2 – H3 - H.4 – N1 - N2 - E2 – E.3 – BD5
Bezitters stookolietank	H.4
Nieuwe inwoners	V4
(Jeugd)verenigingen	V5 – V8 – V14 – V18
Stadspersoneel	V2 – V8 – V22 – V23 – V25 – V26 – V27 – V28 – V29 – W4 – M3 – B1 – H2 – H3 – N1 – IM1 – E1 - E2
School	V3 – V5 - V7 – V14 – V18 – M2 – N2 – E3
Tuinbezitters	V1 – V5 – V9 – V19 – H3 – N2 – BD5 – W.3
Compostmeesters	V2 – V25
Handelaars	V7 – V21 – H3 – W5
Voetgangers/fietsers	M2 – E3 – BD5
Automobilisten	M2
Burgers met (ver)bouwplannen	V26 – V27 – V29 – W3 – W5 – E2 – E3
Organisatoren evenementen	V8
Buurtbewoners	V13 – V18

Actie BD.3: Informatie, Educatie en Motivatie

Via de verschillende communicatiekanalen wordt getracht om de doelgroepen te informeren, iets bij te leren en te motiveren. Deze drie vormen van communicatie (informatie, educatie en motivatie) worden per thema toegelicht. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de begrenzing tussen de werkvelden soms moeilijk kan zijn: zo kan aan de hand van een brochure iets aangeleerd worden aan de bevolking of wanneer je mensen motiveert om iets te doen, kunnen de inwoners hier iets uit leren.

VASTE STOFFEN

Informatie

Communicatiekanaal	Onderwerp
Brochures	Composteren in een wormenbak: OVAM
	Afvalvoorkomen, begint voor de kassa.: Stad Mortsel
	Waarheen met je grasmaaisel: OVAM
	Spring verantwoord om met afval dankzij DIFTAR: OVAM
	Composteren in vaten en bakken: OVAM
	Informatiebrochure herbruikbare luiers: PIH
	FSC… voor een verantwoord bosbeheer wereldwijd: WWF-Vlaanderen vzw
	Brochure over pesticiden, composteren ecologisch tuinieren (wordt opgesteld in 2005)
	Bewust duurzaam bouwen: VIBE

	Afvalarm winkelen (2004-2005)
Folders	Pesticiden in huis en tuin: het kan ook zonder: Vlaamse overheid
	Pesticiden in openbaar groen? Vanaf 2004 zonder: Vlaamse Overheid
	Folder biologische landbouw (bijlage V.12)
Affiches	Affiches zonder is gezonder voor de openbare diensten en de huisgezinnen
	Zwerfvuilactie (2004)
Mortsel Info 2003	Zie bijlage V.1
Afvalkalender	Uitgebreide afvalbrochure met kalender 2005, zie bijlage V.3
Afvalkrant Igean 2003	Zie bijlage V.2
Video	Thuiscomposteren: milieuadviesraad
Stickers	Geen ongeadresseerde reclame aub
	Regionale pers JA – Folders NEEN
	Zwerfvuilactie (2004)
	Stickers rond afvalpreventie (2004)
Sensibiliseringsmateriaal voor scholen (Actie V.7)	OVAM-informatiemap 'composteren voor kinderen' voor kleuter en basisonderwijs
Aparte nota's die worden toegevoegd bij een brochure	Flyer reductie pesticiden (bijlage V.13)
	Nota compostgebruik (bijlage V.17)
	Nota natuurlijke verven (bijlage V.21)
	Nota steenpuin (bijlage V.18)

Educatie

Onderwerp	**Doelgroep**
Stand van de compostmeesters op de jaarmarkt	alle burgers
Stand van de compostmeesters op de biomarkt (2004)	Alle burgers
Aanwezigheid compostmeesters op het recyclagepark	alle burgers
Begeleiding van scholen en nieuwe composteerders bij het composteren	scholen, alle burgers
Bijscholing composteren IGEAN	Toekomstige compostmeesters
Voordracht rond composteren, ecologisch tuinieren en alternatieven voor bestrijdingsmiddelen i.s.m. VELT 'Een tuin zonder bestrijdingsmiddelen'	tuinbezitters
Bijscholing compostmeesters (2004)	Compostmeesters
Aankoop drank in herbruikbare verpakkingen	stadspersoneel
Mogelijkheid tot een begeleid bezoek aan het recyclagepark of de kringloopwinkel Opnieuw en Co	scholen
Zappa-actie	Scholen, jeugdbewegingen, alle burgers
Buurtwerking: straten proper houden	Buurtbewoners, alle burgers
Opleidingen i.v.m. bestrijdingsmiddelen	stadspersoneel (milieudienst)
Infopanelen recyclagepark	alle burgers
informatiestand i.v.m. FSC-hout (2004)	Alle burgers
Cursus i.v.m. duurzaam houtgebruik	stadspersoneel
Tentoonstelling duurzaam bouwen	Burgers met (ver)bouwplannen

Motivatie

Onderwerp	**Doelgroep**
opentuinendag	tuinbezitters
Gratis thuislevering compostvaten	tuinbezitters

Gratis compost behaagplantactie	Alle burgers
Gratis stickers i.v.m. reclamedrukwerk	Alle burgers
Gemeentebelasting plaatsing drankautomaten	handelaars
Subsidies rond afvalpreventie aan de scholen	scholen
Bij de scholen wordt alle afval, met uitzondering van het restafval, gratis opgehaald om het sorteren aan te moedigen	scholen
Gratis aanbod van compostvaten en beluchtingstokken	scholen
Uitleendienst van herbruikbare bekers	scholen, (jeugd)verenigingen, organisatoren evenementen
Gratis plaatsing van drinkwaterfonteinen	scholen
Brood- en koekendozen tegen een gesubsidieerde prijs	scholen
Milieuwedstrijd rond composteren	scholen
Verkoop van kippen aan een lage prijs	tuinbezitters
boodschappentasactie	alle burgers
Belasting op sluikstorten	alle burgers
Biomarkt	Alle burgers
Biocafé	Alle burgers

WATER

Informatie

Communicatiekanaal	**Onderwerp**
Informatieboek	Waterwegwijzer voor architecten: Vlaamse Milieumaatschappij
Brochure	'Bewust duurzaam bouwen' (VVP) dat wordt aangevuld met het subsidiereglement van Mortsel
	Verlaag je energie- en waterfactuur
	Daar bij de waterkant …: Provincie Antwerpen.
Folders	Extensieve groendaken: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap: Afdeling Bos en groen.
Mortsel Info 2004	Zie bijlage W.5

Educatie

Onderwerp	**Doelgroep**
Mogelijkheid tot bezoek aan de demonstratie-installatie rond hergebruik en infiltratie van regenwater op de technische dienst	alle burgers, burgers met (ver)bouwplannen
Tentoonstelling duurzaam bouwen	Alle burgers
Wateraudit reduit Fort 4	stadspersoneel
Infoavond rond hergebruik van regenwater (tijdens de milieumaand)	alle burgers, burgers met (ver)bouwplannen
Open-huis actie (tijdens de milieumaand)	alle burgers, burgers met (ver)bouwplannen
Opstelling hergebruik regenwater GTI-school	School
Watervrije urinoirs, waterzuinige kranen met drukknop	stadspersoneel

Motivatie

Onderwerp	**Doelgroep**
Subsidie hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen en grasdaken	burgers met (ver)bouwplannen
Verkoop regenwaterton aan een verlaagde prijs	alle burgers
Afkoppeling, infiltratie, hergebruik van regenwater: gratis onderzoek naar mogelijkheden en kostenraming	buurtbewoners
Watertoets bij milieuvergunningsaanvraag	handelaars

MOBILITEIT

Informatie

Communicatiekanaal	Onderwerp
Sticker	ROB-sticker
Brochure	Ideeën voor energiebewust en veilig rijden
	Op de weg
Mortsel Info 2004	Zie bijlage M.3

Educatie

Onderwerp	Doelgroep
Project Op de Weg	scholen
Car Free day	scholen
Verkeerseducatie	scholen

Motivatie

Onderwerp	Doelgroep
Wandel-en fietstocht	voetgangers/fietsers
Fiets- en stappremie, gedeeltelijke terugbetaling abonnement openbaar vervoer	stadspersoneel
Fietsersdouche	stadspersoneel
Dienstfietsen	stadspersoneel

HINDER

Informatie

Communicatiekanaal	Onderwerp
Brochures	25 % van de dioxine-uitstoot wordt veroorzaakt door vuurtjes in de tuin: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
	Slimmer stoken: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
	Praktische tips voor een milieuvriendelijke opslag van stookolie: PIH
Mortsel Info 2004	Zie bijlage H.1
Afvalkrant Igean 2004	Zie bijlage H.2

Educatie

Onderwerp	Doelgroep
Informatieavond stookolietanks	Alle burgers

Motivatie

Onderwerp	Doelgroep
Subsidie verwijderen van buiten gebruik gestelde stookolietank	Alle burgers
tankslag	Alle burgers
Administratieve sanctie bij hinder door geur en licht	alle burgers
Belasting sluikstorten	alle burgers

NATUURLIJKE ENTITEITEN

Informatie

Communicatiekanaal	Onderwerp
Mortsel Info 2003	Zie bijlage N.1

Educatie

Onderwerp	Doelgroep
Informatieborden project groene wandel- en fietsberm	Alle burgers
Natuurwandelingen tijdens de milieumaand	alle burgers
Dag van het park	Alle burgers
Geleide rondwandelingen in Klein Zwitserland op vraag van scholen	scholen

Motivatie

Onderwerp	Doelgroep
Subsidies kleine landschapselementen	alle burgers en natuurverenigingen
Subsidie groendak	Burgers met (ver)bouwplannen
nestkastenactie	Alle burgers
Behaagplantactie	alle burgers

INTERNE MILIEUZORG

Informatie, educatie en motivatie

Hiervoor wordt er verwezen naar actie IM.1

ENERGIE

Informatie

Communicatiekanaal	Onderwerp
Brochures	Fotovoltaïsche zonnecellen: Electrabel
	Zonnecollectoren: Electrabel
	Windenergie winstgevend: ANRE
	Energie besparen bij u thuis: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
	Elektriciteit uit zonlicht: ODE Vlaanderen
	De zonneboiler: ODE Vlaanderen
	Duurzame energie, 75 % subsidie voor fotovoltaïsche zonnepanelen: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
	Maak uw huis energiezuinig en betaal minder belastingen: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
	Ideeën voor energiezuinig wonen: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
	Brochure bewust duurzaam bouwen dat wordt aangevuld met het subsidiereglement van Mortsel
	Verlaag je energie- en waterfactuur
Mortsel Info 2004	Zie bijlage E.6

Educatie

Onderwerp	Doelgroep
Didactische installatie met zonneboiler en fotovoltaïsche zonnecellen op het GTI	school (GTI)
Mogelijkheid tot bezoek aan de zonneboiler op het stadhuis	alle burgers, burgers met (ver)bouwplannen
Bespreking energie-audit met gebouwverantwoordelijken	stadspersoneel
Open huisactie (tijdens de milieumaand)	alle burgers, burgers met (ver)bouwplannen
Ontlening energiemeters.	Alle burgers
Tentoonstelling duurzaam bouwen	alle burgers, burgers met (ver)bouwplannen
Informatieavond: project thermografische luchtfotografie + dakisolatie	Alle burgers
Thermografische luchtfotografie (2004)	Alle burgers

Motivatie

Onderwerp	Doelgroep
Mogelijkheid tot het verkrijgen van een afdruk van de thermografische luchtfoto	Alle burgers
Subsidies energiebesparende maatregelen	burgers met (ver)bouwplannen

Actie BD.4: Integratie

Dit punt is opgenomen onder actiepunt I.1: Ambtelijk overlegorgaan en integratie

Actie BD.5: Milieumaand

RAPPORTERING	
Uitgevoerde handelingen	Oktober werd verkozen tot milieumaand. De volgende activiteiten werden georganiseerd: – 8 oktober: biomarkt ism met de milieuraad – 8 oktober: Voorstelling boek Natuurbeheer ism Natuurpunt – 16 oktober: open-huizen en –tuinendag bij Mortselaars – 23 oktober wandeling op de Kesselse Heide met een gids van PIME – 26 oktober: Informatieavond Verlaag uw waterfactuur ism Dialoog vzw – 27 oktober Filmdocumentaire Microcosmos – 28 oktober: Voordracht 'Straalt je dak': de voordracht werd als volgt ingedeeld: 1) toelichting thermografische luchtfotografie door Eurosense, voordracht dakisolatie door VIBE en toelichting van de subsidies bij het verbouwen en bouwen van de woning door de duurzaamheidsambtenaar. – 29 oktober tot 27 november: tentoonstelling rond duurzaam bouwen: de thermografische luchtfoto, stand dakisolatie, stand zonneënergie, stand regenwaterton, stand regenwaterput, stand groendak, stand natuurverven, stand muurisolatie, … en infostand met brochures met over ondermeer FSC, steenpuin, subsidies, **Publicatie** – In Mortsel Info van oktober verscheen er een artikel over de milieumaand – Affiches in winkels en openbare gebouwen – Flyers met inschrijvingsstrook in winkels en openbare gebouwen – Publicatie in het regioblad 't Periodiekse – De website – Een schrijven naar adviesraden en verenigingen.

Bijlagen	Bijlage BD.1: publicatie september milieumaand

PLANNING	
Geplande handelingen	In 2005 zal er geen nieuwe milieumaand georganiseerd worden maar wordt er gekozen voor losse activiteiten. Aan de volgende activiteiten wordt er gedacht: – Open-bedrijvendag: een bezoek aan onder meer ISVAG – Openhuizen- en opentuinendag – een milieutoneelvoorstelling – Jaarmarkt, – Car Free Day. – 4 biomarkten – voordracht groen dak – fietstocht en/of natuurwandeling – voorstelling de biomand ism Velt – Voorstelling 'Je gevel als klimmuur, ism Velt – Ecologische kookcursus.

ORGANISATIE 2004	
Begrotingskrediet	879-124-48 sensibilisering milieu
Verantwoordelijke	Milieudienst